SERIE NOUĂ - 1580 • ANUL LXIV • 23 DECEMBRIE 2021 • 16 PAGINI • 3 LEI Nr. 51-52 (3330)

magazin

www.magazin.ro

E-mail: redactia.revistamagazin@yahoo.com • redactia.revistamagazin@gmail.com • WhatsApp: 0722.625.622

Următoarea apariţie, joi, 6 ianuarie 2022

SPECIAL

SĂPTĂMÂNAL CULTURAL - ŞTIINŢIFIC INDEPENDENT

Urăm tuturor cititorilor şi colaboratorilor noştri un An Nou fericit, cu noroc şi cu sănătate!

La mulţi ani! 2022

Caruselul întâmplărilor insolite

HOROSCOP 2022

Parfumurile – o istorie înmiresmată

Podurile – arcuri peste timp

Sub lupă, un sentiment nemuritor: iubirea

De la Leonardo la Ai-Da

Crăciunul, aşa cum nu îl cunoaşteţi

Destinul unor opere de artă

„Provocare” pentru Einstein

5 948427 000171 51

Biblioteca Judeţeană

Crăciunul, așa cum nu îl cunoașteți

Se apropie Crăciunul, cea mai așteptată sărbătoare a anului, perioada în care oamenii de pretutindeni se adună în jurul bradului pentru a-și deschide cadourile, a asculta colinde și a se bucura de tihna sfârșitului de an.

De Crăciun, trebuie să încercăm să fim cu toții nu doar mai buni, ci și mai veseli – iar următoarele fapte amuzante despre această zi și, inevitabil, despre personajul ei principal, îndrăgitul Moș Crăciun, vă vor înveseli cu siguranță.

■ Când avea doar șapte ani, Shirley Temple era deja o vedetă de cinema. Mama ei a dus-o într-un mall, să primească daruri de la Moș Crăciun. Acesta i-a oferit cadouri, dar... i-a cerut în schimb un autograf. Din acel moment, Shirley n-a mai crezut în Moș Crăciun!

■ Santa Claus – denumirea lui Moș Crăciun în limba engleză provine de la pronunțarea sintagmei olandeze „Sinterklaas" – Sfântul Nicolae, tot un moș darnic, care aduce cadouri copiilor.

■ Pentru a-i atrage pe cât mai mulți tineri să se înscrie la cursuri de pilotaj ale aviației militare, în 1927 guvernul SUA i-a eliberat o licență de pilot lui Moș Crăciun!

■ În America există o Frăție a oamenilor cu barbă care seamănă cu Moș Crăciun. Aceasta organizează seminare și cursuri de instruire pentru membrii săi, oferind chiar certificate celor care doresc să practice „meseria" de Moș Crăciun.

■ În tradiția islandeză, nu există Moș Crăciun, ci 13 „flăcăi Yule" (Yule fiind sărbătoarea păgână de la final de an, înlocuită cu Crăciunul după adoptarea creștinismului). Aceștia vizitează casele oamenilor între 12 decembrie și 6 ianuarie, aducând daruri hazlii. Ei au denumiri la fel de hazlii – precum „Linge-Lingură", „Șterpelitorul de cârnați" sau „Miroase-Ușă".

■ Din 2006, Moș Crăciun a fost scos de pe lista oficială a celor mai bogate 15 personaje fictive, alcătuită de revista „Forbes", după ce pe adresa redacției au sosit mii de scrisori din partea copiilor de pretutindeni, care insistau că Moș Crăciun este un personaj real, nu unul fictiv.

■ Finlanda a rezervat un cod poștal special – 99999 – pentru Moș Crăciun, toate scrisorile copiilor către „Moșu" fiind trimise pe acest cod poștal.

■ În Anglia există tradiția punerii în brad, pe lângă globuri și ornamente, și a unui ornament murat. Copilul care-l identifică primul va primi din partea Moșului un cadou suplimentar.

■ În statul american Ohio sunt interzise reclamele la alcool în care apare Moș Crăciun sau se face referire la acesta.

■ Desenul modern al lui Moș Crăciun – acel bătrân simpatic, cu barbă albă și haină roșie – a fost creat de Thomas Nast, ilustratorul care a desenat și simbolul Partidului Republican – elefantul.

■ Localnicii din Țara Bascilor au propria versiune de Moș Crăciun – un bătrân numit Olentzero, care-și ține darurile pentru copii în căciulă și bea vin în loc de lapte.

■ Există chiar și o variantă asiatică a lui Moș Crăciun – „Ayaz Ata" – zeul iarnă, provenit din mitologia turcică.

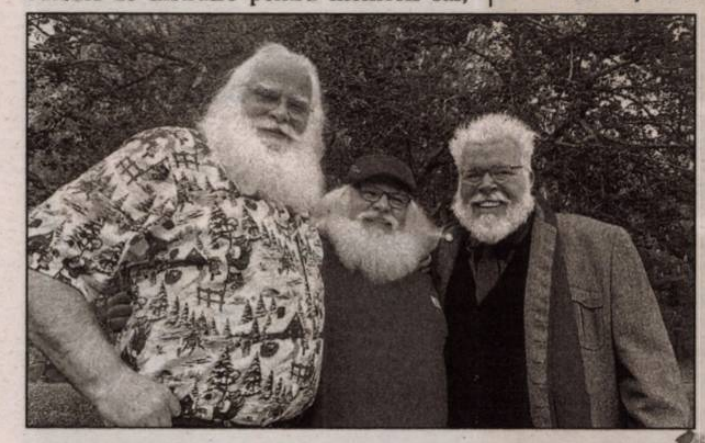

■ În Al Doilea Război Mondial, o companie americană de cărți de joc a produs un tip special de cărți personalizate, destinat prizonierilor de război Aliați din lagărele germane. Când erau înmuiate în apă, cărțile dezvăluiau locația lagărului respectiv și eventualele rute de evadare.

■ Din 1860 în Suedia există tradiția ca de Crăciun toți membrii familiei, indiferent de vârstă, să stea în fața televizorului urmărind desene cu Donald Duck. Chiar și astăzi, potrivit sondajelor, aproape jumătate din populație respectă această tradiție.

■ Veritabila „obsesie" pentru Crăciun care se întrezărea din operele faimosului scriitor britanic Charles Dickens s-ar datora, opinează unii specialiști, faptului că în copilăria acestuia, Anglia a fost afectată de o „mini-eră glaciară", care a făcut ca de Crăciun să ningă abundent în fiecare iarnă, aproape un deceniu.

■ Misionarii mormoni din întreaga lume telefonează acasă, în Statele Unite, doar de două ori pe an: de Ziua Mamei și de Crăciun.

■ Mulți japonezi iau cina de Crăciun la restaurantele KFC, grație unei campanii de marketing de succes din anii 1980. KFC este atât de popular, în special

printre tineri, încât pentru această zi specială clienții trebuie să-și rezerve locuri cu două luni înainte.

■ Într-un sat din Peru, toate disputele de peste an sunt „rezolvate" în ziua de Crăciun printr-o bătaie generală, după care sătenii merg la cârciumă și beau împreună, ștergând cu buretele orice divergență.

■ Renul Rudolph, creat de desenatorul Robert L. May în 1939, nu a avut inițial botul roșu, deoarece în perioada respectivă nasurile roșii erau considerate un indiciu al alcoolismului cronic.

■ Oamenii de știință au remarcat, cu umor, că renii masculi își pierd coarnele peste iarnă – cu alte cuvinte cei opt reni care trag sania Moșului sunt fie castrați, fie femele, deși poartă nume masculine.

■ Cele trei culori de bază ale majorității decorațiunilor de Crăciun sunt roșul, vedele și auriul. Roșul simbolizează sângele lui Hristos, verdele – viața și renașterea, iar aurul – lumina, regalitatea și prosperitatea.

■ Deși este considerat de criticii de specialitate cel mai slab cântec realizat vreodată de Paul McCartney, „Wonderful Christmastime" îi aduce faimosului muzician britanic 400.000 de dolari anual, din drepturile de difuzare.

■ În fiecare an, locuitorii din Oslo, Norvegia, trimit în dar celor din Londra un uriaș brad de Crăciun, instalat în Trafalgar Square, ca mulțumire pentru

ajutorul dat în Al Doilea Război Mondial poporului norvegian.

■ Obiceiul de a agăța ciorapi de sobă, pentru a fi umpluți cu cadouri, provine din Olanda. Aici se spune că un om sărac avea trei fete, iar Sfântul Nicolae a aruncat pe hornul casei lui un sac cu monede de aur. Monedele au umplut ciorapii pe care fetele îi lăsaseră să se usuce la sobă. De atunci, ele au avut zestre și s-au măritat, trăind în fericire și prosperitate până la adânci bătrânețe.

■ În Polonia, păianjenii sunt considerați simboluri ale prosperității de Crăciun. De aceea, păianjeni și pânze din material textil sau plastic sunt folosite ca

decorațiuni în pomul de Crăciun. Potrivit legendelor locale, un păianjen ar fi țesut pătura cu care Fecioara Maria l-a învelit după naștere pe Pruncul Iisus.

Săptămânalul „Magazin" este editat de
CASA EDITORIALĂ „MAGAZIN" S.R.L.
magazin
Înmatriculată la Oficiul Registrului Comerțului București sub nr. J/40/2623/1991 din 8 mai 1991. Adresa: București sector 1, Piața Presei Libere nr.1, corp C3, etaj 1, cam. 49-52, cod 013701.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:
ECATERINA BĂTRÂNEANU
Președintă
GEORGE CUȘNARENCU
Administrator
NICUȘOR DINCĂ – Administrator

ISSN 0258-1523

REDACȚIA: Telefon: 021.317.89.65
Irina Stoica, Gabriel Tudor, Ionel Cojocaru, Adrian-Nicolae Popescu

Responsabil de număr: Ionel Cojocaru
Secretar de redacție: Gabriela Nițu

PUBLICITATE: Tel.: 0722.625.622
DIFUZARE: Tel.: 021.317.89.65
E-mail: redactia.revistamagazin@yahoo.com
Nicușor Dincă (director) – 0722.625.622, Simion Ionescu
FINANCIAR-CONTABIL:
Cont: RO74 BACX 0000 0030 0016 0000 (LEI)
Unicredit Bank S.A. – Sucursala Panduri
Cont: RO24 RNCB 0072 0496 8985 0001
B.C.R. – Sector 1, București

COLEGIUL DE REDACȚIE:
ECATERINA BĂTRÂNEANU
Președintă a Consiliului de Administrație
Tel.: 021.317.89.65
E-mail: redactia.revistamagazin@yahoo.com
GEORGE CUȘNARENCU
Redactor-șef
ADRIAN HOAJĂ, MELANIA CONSTANTINIU

Cititorii din străinătate se pot abona prin Casa Editorială „Magazin" S.R.L. Piața Presei Libere nr.1, sector 1, corp C3, etaj 1, cam. 49-52, sector 1, București, România
Tel.: 021.317.89.65
E-mail: redactia.revistamagazin@yahoo.com

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:
„MAGAZIN"
Gabriela Nițu, Rodica Nițu

Redactorii semnatari ai articolelor publicate în revistă sunt direct răspunzători, material și din punct de vedere juridic, pentru exactitatea și corectitudinea celor relatate. Revista își declină orice responsabilitate.

Tiparul: TIPOART IDEA STUDIO S.R.L.

„Provocare" pentru Einstein

De nenumărate ori, teoriile considerate sută la sută certe s-au dovedit a fi eronate. În cele ce urmează, vă propunem un subiect de cugetare care sigur nu are şanse să găsească răspunsul unic, ci, în cel mai bun caz, sugestii pentru căi de căutare.

Nimic nu e nou şi nimeni nu-şi poate aroga dreptul la întâietate în acest domeniu de nedefinit. Pentru noi – fără nicio trimitere la calităţile şi la ideile sale ştiinţifice incontestabile – Eminescu ar fi putut enunţa o „direcţie" absolut fermă a teoriei cu care marele Albert Einstein a rămas în istoria omenirii drept cel mai important savant din istorie.

Iar semnalarea acestei şocante similitudini îi aparţine Melaniei Şerbu, o tânără din Braşov, care a şi avut un lung şir de comunicări scrise cu Einstein, „ramificat" în trimiteri deosebit de importante către sensuri ce merită infinit mai multă atenţie din partea cercetătorilor.

Savantul Dionis

Ne putem înşela, în mod flagrant, să considerăm că o idee ce ne trece chiar acum prin gând şi pe care o considerăm remarcabilă ar fi sută la sută originală. Iată, de pildă, începutul extraordinarei nuvele a lui Eminescu „Sărmanul Dionis", care cu siguranţă încă nu a fost analizată suficient de profund şi din alte perspective decât cele strict literare! Vom arăta mai jos de ce ne referim la ea şi de ce în acest mod.

„...Şi tot astfel, dacă închid un ochi, văd mâna mea mai mică decât cu amândoi. De aş avea trei ochi, aş vedea-o şi mai mare, şi cu cât mai mulţi ochi aş avea, cu atâta lucrurile toate dimprejurul meu ar părea mai mari. Cu toate astea, născut cu mii de ochi, în mijlocul unor arătări colosale, ele toate în raport cu mine, păstrându-şi proporţiunea, nu mi-ar părea nici mai mari, nici mai mici de cum îmi par azi. Să ne-nchipuim lumea redusă la dimensiunile unui glonte, şi toate celea din ea scăzute în analogie, locuitorii acestei lumi, presupuindu-i dotaţi cu organele noastre, ar pricepe toate celea absolut în felul şi în proporţiunile în care le pricepem noi.

Să ne-o închipuim, *caeteris paribus* (în latină – „toate celelalte fiind egale", n.n.) înmiit de mare – acelaşi lucru. Cu proporţiuni neschimbate – o lume înmiit de mare şi alta înmiit de mică ar fi pentru noi tot atât de mare. Şi obiectele ce le văd, privite c-un ochi, sunt mai mici; cu amândoi – mai mari. Cât de mari sunt ele absolut? Cine ştie că nu cumva trăim într-o lume microscopică şi numai făptura ochilor noştri ne face s-o vedem în mărimea în care o vedem? Cine ştie că nu vede fiecare din oameni toate celea într-alt fel, şi nu aude fiecare sunet într-alt fel – şi numai limba, numirea într-un fel a unui obiect ce unul îl vede aşa, altul altfel, îi uneşte în înţelegere.

Limba? Nu. Poate fiecare vorbă sună diferit în urechile diferiţilor oameni – numai individul, acelaşi rămâind, o aude într-un fel. Şi, într-un spaţiu închipuit ca fără margini, nu este o bucată a lui, oricât de mare şi oricât de mică ar fi, numai o picătură în raport cu nemărginirea? Asemenea, în eternitatea fără margini nu este orice bucată de timp, oricât de mare sau oricât de mică, numai o clipă suspendată? Şi iată cum.

Presupuind lumea redusă la un bob de rouă şi raporturile de timp, la o picătură de vreme, secolii din istoria acestei lumi microscopice ar fi clipite, şi în aceste clipite oamenii ar lucra tot atâta şi ar cugeta tot atâta ca în evii noştri – evii lor pentru ei ar fi tot atât de lungi ca pentru noi ai noştri. În ce nefinire microscopică s-ar pierde milioanele de infuzorii ale acelor cercetători, în ce infinire de timp clipa de bucurie – şi toate acestea, toate, ar fi – tot astfel ca şi azi.

...În faptă lumea-i visul sufletului nostru. Nu există nici timp, nici spaţiu – ele sunt numai în sufletul nostru. Trecut si viitor e în sufletul meu, ca pădurea într-un sâmbure de ghindă, şi infinitul asemenea, ca reflectarea cerului înstelat într-un strop de rouă."

Punerea în abis a lumii

O teorie fascinantă şi tulburătoare, denumită metaforic „punere în abis", se regăseşte cel mai frecvent în literatură şi, într-o mai mică măsură în artele plastice, cu preponderenţă în pictură. Este acea relevanţă asupra existenţei simultane a „Universului mare" şi a „Universului mic", acesta din urmă fiind integrat în primul. Ca exemple clasice foarte simple, putem menţiona fabuloasa „O mie şi una de nopţi", binecunoscuta scriere a lui Giovanni Boccaccio „Decameronul" sau, la noi, „Hanu Ancuţei" a lui Mihail Sadoveanu.

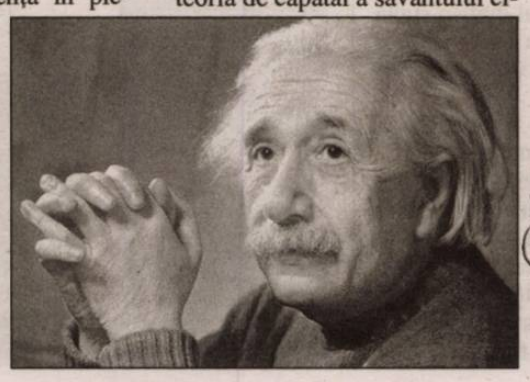

Ar putea avea legătură ele cu nuvela lui Eminescu şi mai ales cu Einstein? Fără îndoială, o asemenea idee pare fantezistă, totuşi nu e lipsită de temei. Iar o confirmare surprinzătoare o reprezintă teoriile apărute în corespondenţa dintre marele savant Einstein şi tânăra Melania Şerbu din Braşov, care de altfel a avut şi iniţiativa schimbului respectiv.

Povestea a început în anul 1928, pe când românca avea doar 19 ani şi când savantul de 49 de ani publicase Teoria relativităţii de ceva vreme, în 1905. Melania Şerbu nici nu avea o stare materială deosebită (părinţii erau croitori) şi nici nu putuse urma şcoli înalte, în schimb avea o minte scânteietoare şi o capacitate intuitivă aparte.

Puternic impresionată de nuvela „Sărmanul Dionis", ea a avut revelaţia rudimentară a unei posibile legături între cele două magistrale realizări, care însă aparţineau de domenii cu totul diferite: fizica şi literatura. În mod special i-au atras atenţia primele două fraze.

Nu vom analiza însă aici esenţa teoriilor şi semnificaţiilor celor două mari creaţii, întrucât nici nu avem competenţa să o facem. Ceea ce este totuşi foarte important se referă la episodul respectiv: corespondenţa dintre tânăra braşoveancă şi Einstein. Un „episod" care s-a întins pe durata a două decenii şi aceasta într-un context istoric extrem de tensionat, războiul, din cauza căruia Melania Şerbu nu a putut urma un destin meritat ce ar fi putut să o ridice chiar în elita ştiinţifică mondială.

Românca nu era nicidecum iniţiată în tainele fizicii, despre teoria de căpătâi a savantului citind într-o publicaţie de largă circulaţie în epocă. În consecinţă, în prima scrisoare îi lansează lui Einstein o provocare nevinovată, întrebându-l dacă nu cumva între cele două elemente ar fi putut exista o legătură – în esenţă privitoare la relativitatea timpului şi a spaţiului.

Răspunsul prompt al lui Einstein sugerează atât interesul, cât şi simpatia generate de scrisoarea Melaniei Şerbu: „Mult stimată domnişoară Şerbu, înţeleg că v-a căzut în mână o lucrare de popularizare a teoriei relativităţii care atinge doar marginal subiectul propriu zis. Deduc acest lucru din faptul că Dv consideraţi că pasajele citate din nuvelă ar avea vreo legătură cu această teorie. Însă fără cunoştinţe de fizică teoria relativităţii nu poate fi înţeleasă. Vă recomand de aceea, în cazul în care Dv aveţi asemenea cunoştinţe, să

citiţi cartea pe această temă a profesorului Thirring de la Universitatea din Viena. Vă salută cu prietenie, A. Einstein".

Tânăra a urmat sfatul şi în scrisoarea următoare, cu un curaj admirabil şi cu dovada implicării de necontestat într-o posibilă dispută pe o temă ce evident că o depăşea, îi atrage atenţia savantului asupra unor aspecte mai degrabă subtile, ca fiind potenţiale „scăpări" de raţionament ale acestuia.

„(...) Vă jucaţi de-a prinsul mingii cu stelele, deşi nu puteţi schimba cu nimic faţa Universului. Adică, încercaţi aceasta, o urmare logică a liniei încovoiate şi a legii gravitaţiei. Finitul şi totuşi Nelimitatul lumii. Altă dată, gândul despre un univers infinit trecea peste puterea de concepere a omului, era ceva pentru care nu se căuta nicio explicaţie, se credea aceasta orbeşte. Acum, când Dv aţi declarat că toate sunt relative şi le-aţi adus astfel mai aproape de înţelegerea omului, nici credinţa nu mai poate fi păstrată şi nici alternativa la credinţă nu mai este desăvârşită, absolută. La ce bun toate astea?"

Despărţiţi de istorie

Îndrăzneala şi forţa logică a scrisorii Melaniei Şerbu l-au atras şi mai mult pe Einstein, care i-a răspuns la fel de prompt, chiar cu un anume entuziasm al omului matur şi ca un adevărat părinte: „Mult stimată domnişoară Şerbu! Extrem de inteligenta şi simpatica Dv scrisoare mi-a produs o nespusă bucurie. E rar să constaţi atâta înţelegere a problemelor fundamentale ale ştiinţelor fizice la un om atât de puţin pregătit. (...) M-a surprins extraordinar şi faptul că aţi văzut exact punctul unde trebuie să se concentreze acum efortul cercetării ştiinţifice, adică unitatea tuturor forţelor din natură. La problema aceasta lucrez de 13 ani şi am acum impresia că i-am găsit soluţia."

El înţelesese că în tânăra româncă se regăsea un om foarte însetat de cunoaştere şi de dialog constructiv pe teme ştiinţifice. De aceea, una dintre primele iniţiative ale sale în acest sens a fost să-i scrie lui Nicolae Iorga, în acel moment ministrul învăţământului, pentru a-l ruga să o ajute în completarea pregătirii sale şcolare. Reacţia a fost una pe măsură, acesta dându-i tinerei o aprobare specială ce îi deschidea calea către universitate.

Din nefericire, piedicile istorice şi anumite tare ale mentalităţii epocii au împiedicat o afirmare ştiinţifică a sa, deşi i s-a ivit ulterior un alt prilej optim, datorită unei burse oferite de industriaşul Nicolae Malaxa. Totuşi, dialogul la distanţă dintre Melania Şerbu şi Albert Einstein a continuat până în anul 1948, pe teme diverse, inclusiv referitoare la viaţa personală a celei devenite între timp profesoară de fizică şi matematică.

După cum se ştie, savantul a trăit în ultima parte a vieţii în Statele Unite, unde a şi murit. Melania Şerbu a reuşit să emigreze în Israel în perioada întunecată de după război, acolo reuşind să publice şi un volum cu corespondenţa sa cu savantul. Din păcate, cei doi nu s-au întâlnit niciodată faţă-n faţă, decât... printr-un schimb de fotografii.

Depre posibila relaţie dintre nuvela „Sărmanul Dionis" şi Teoria relativităţii restrânse au mai fost publicate articole. Ea rămâne totuşi un aspect oarecum marginal al operei lui Eminescu. Cât despre subiectul de faţă, şi el a mai fost tratat în presa română, poate cel mai important articol aparţinându-i regretatului profesor Solomon Marcus (în *www.romlit.ro/scrisori_ctre_i_de_la_albert_einstein).* Pe de altă parte, informaţii complete despre corespondenţa Şerbu – Einstein se găsesc în documentaţia de la Leo Baeck Institute.

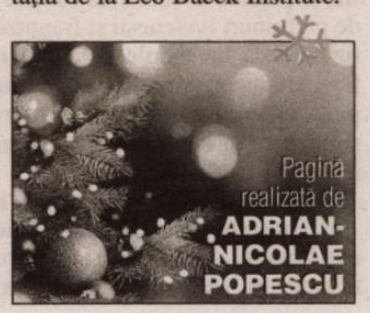

PARFUMURILE – o istorie înmiresmată

Cândva produse pe care doar cei foarte bogaţi şi le puteau permite, parfumurile au intrat, începând cu secolul XX, în „recuzita" majorităţii oamenilor. Cunoscute şi apreciate de mii de ani, parfumurile au o istorie îndelungată, iar în rândurile următoare vă invităm să descoperim împreună câteva fapte din această istorie, precum şi unele curiozităţi.

Prima utilizare consemnată a parfumurilor provine din Egiptul Antic. Dar aici parfumurile nu erau aplicate pe piele, ci arse în recipiente speciale, în scopuri de divinaţie sau pentru ca rugăciunile să ajungă mai uşor la zei!

Cea mai veche fabrică de parfumuri a fost scoasă la iveală în urma unor săpături arheologice efectuate în 2004 în Cipru. Ea data de acum 4.000 de ani, din Epoca Bronzului şi se întindea pe o suprafaţă de 4.000 metri pătraţi.

În timpul dinastiei chineze Qing (1644-1912), împăraţii purtau permanent asupra lor o „pungă parfumată", plină cu ierburi aromatice.

Tot vechii egipteni considerau că parfumurile sunt „sudoarea zeilor" şi aveau chiar un zeu al parfumurilor, numit

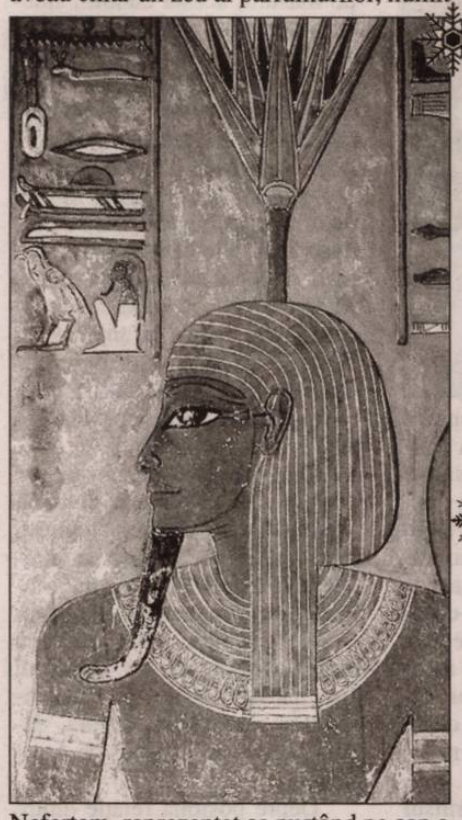

Nefertem, reprezentat ca purtând pe cap o cunună din nuferi – un ingredient comun pentru parfumurile din acea epocă.

În Evul Mediu, oamenii credeau că Ciuma Neagră, care a făcut ravagii în Europa la jumătatea secolului XIII, se răspândea prin aer din cauza mirosului neplăcut pe care-l degajau buboanele de ciumă. Ca atare, pentru a contracara acest miros, oamenii bogaţi au început să folosească din abundenţă parfumuri – evident, fără niciun rezultat benefic.

Cea care a introdus practic parfumurile în Anglia a fost regina Elisabeta I. Aceasta era foarte sensibilă la mirosurile neplăcute şi comanda sute de sticluţe de parfumuri italieneşti şi franţuzeşti, poruncind ca încăperile palatului regal să fie permanent stropite cu parfum. Mai mult, un curtean era special însărcinat să stropească şi locurile publice vizitate de regină cu parfum!

Primul parfumier al cărui nume a fost consemnat a fost o femeie pe nume Tapputi, care a trăit acum circa patru milenii în vechiul Babilon. Ea distila

flori, uleiuri şi alte componente aromatice, le filtra şi le depozita în recipiente din lut ars.

Prima reţetă cunoscută a unui parfum provine din 1370. Este vorba de aşa-numita „apă de Ungaria", folosită de regina Elisabeta a acestei ţări şi conţinând uleiuri de lămâie, portocală, cimbru şi rozmarin.

Primul recipient de sticlă special creat pentru parfumuri a fost realizat

în 1765 de fabrica Baccarat, în Franţa.

Franţa, una dintre cele mai mari producătoare de parfumuri din lume, are nu doar biblioteci, ci şi... o parfumotecă.

Este vorba despre un depozit oficial de parfumuri, unde toţi producătorii din domeniu sunt obligaţi să trimită flacoane de fiecare dată când lansează un parfum nou.

„Zen" este denumirea unui parfum realizat dintr-un trandafir transportat în spaţiu, timp de zece zile, la bordul navetei NASA, Discovery.

Ingredientele unui flacon de parfum „de firmă" costă între 1,20 şi 1,50 de dolari. Prin urmare, lichidul dintr-o sticlă de parfum care se vinde cu 150 de dolari costă mai puţin de 1% din valoarea ei totală.

Parfumurile se aplică în special pe gât şi pe încheieturile mâinilor deoarece aici există aşa-numitele „puncte de puls", care vor încălzi parfumul, eliberându-i continuu mireasma.

În 2012, lanţul alimentar Pizza Hut a lansat o ediţie limitată de parfum, care mirosea a aluat proaspăt. Au fost produse doar 110 flacoane în formă de cutii de pizza, care au fost oferite fanilor printr-o tragere la sorţi desfăşurată pe Facebook.

Regele francez Ludovic al XV-lea era un iubitor de parfumuri atât de împătimit încât consuma zilnic o sticluţă de parfum, aplicând-o pe corp, pe haine, dar şi pe... mobilă!

Profitând de faptul că felinele mari sunt foarte atrase de parfumuri, autorităţile din India au folosit în anul 2018 un flacon cu parfumul „Obsession" de la Calvin Klein pentru a ademeni un tigru care făcea ravagii prin satele din sudul ţării, reuşind în cele din urmă să captureze temutul animal sălbatic.

Cea mai scumpă reclamă a unui parfum s-a făcut pentru celebrul

„Chanel Nº5". Costurile totale au depăşit 33 de milioane de dolari!

Faimosul parfumier francez Jean Carles, care a creat parfumuri precum „Miss Dior" şi-a asigurat nasul pentru suma de un milion de dolari.

Multe parfumuri cu miros de iasomie sunt produse nu din această floare, ci dintr-un material sintetic, numit Indole şi extras din gudron.

Cel mai scump parfum din lume este „Imperial Majesty" de la Clive Christian. Un recipient de 500 ml costă 215.000 de dolari. De fapt, parfumul este livrat într-o sticlă de cristal cu un guler de aur de 18 carate şi un diamant de cinci carate.

Cel mai vechi parfum fabricat încă este „Kölnisch Wasser", a cărui producţie a fost începută în 1709 de către

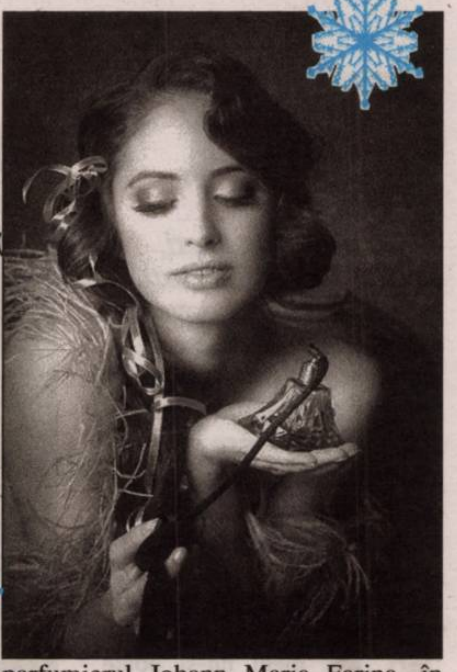

parfumierul Johann Maria Farina, în Germania. Parfumul are în compoziţie uleiuri de portocală, lavandă şi neroli. Şi în Franţa există companii producătoare de parfumuri seculare, înfiinţate în secolul XVIII: Guerlain, Molinard şi Bourjois.

În Antichitate, cele mai apreciate parfumuri erau cele cu proprietăţi afrodisiace. Se spune că regina Cleopatra folosea un parfum de iasomie, spre a stârni simţurile generalului roman Marcus Antonius; alte parfumuri afrodisiace erau cele extrase din ghimbir, ylang-ylang, mosc şi vanilie.

Parfumeria modernă a început la finele secolului XIX, odată cu utilizarea primelor produse sintetice, bazate pe descoperirile chimiei organice şi combinate cu produse naturale.

Primele parfumuri realizate cu produse sintetice au fost Fougere Royale, de la Houbigant (1884) şi Jicky, de la

Guerlain (1889) – acesta fiind considerat şi primul parfum modern, pe bază de vanilină.

Părintele parfumeriei moderne este considerat François Coty, care a inventat noi tehnici de extracţie a solvenţilor volatili, recreând mirosurile unor substanţe naturale.

Denumirea iniţială a „apei de colonie", produsă la Köln în secolul XVIII, era „Aqua Admirabilis" („apa minunată") şi ea se vindea nu ca parfum, ci ca medicament miraculos. Abia mult mai târziu, ea a fost produsă şi ca parfum, sub denumirea... „4711" – adică numărul clădirii din oraşul german în care era fabricată.

Deşi parfumurile nu au un termen de valabilitate strict, ele îşi pot pierde proprietăţile şi nuanţele dacă sunt depozitate incorect – expuse la soare, surse de căldură sau temperaturi foarte scăzute. De aceea, se recomandă ca un flacon de parfum să fie folosit timp de cel mult cinci ani. În general, parfumurile cu arome orientale, mai grele, au tendinţa de a fi mai „durabile".

Iată-ne parcurgând în grabă ultimele ceasuri ale unui an pe care nu-l vom uita curând. Un an cu frustrări, în care, din cauza pandemiei ne-am pierdut unele calităţi psihologice, empatia, sensibilitatea. Un an fără „aplauze la scenă deschisă", fără concerte, un an cu multă tristeţe, cu scindarea multor cupluri celebre.

Dar psihologii ne trag de mânecă şi ne insuflă exuberanţă şi optimism, amintindu-ne că peste toate există un sentiment nemuritor, iubirea.

Şi, ce poate fi mai relaxant în ceas de Sărbătoare decât câteva reflecţii despre iubire.

Sub lupă, un sentiment nemuritor: IUBIREA

O privire fugară asupra solitudinii

Dacă în urmă cu decenii femeile singure simţeau gustul amar al frustrării, astăzi, pe plan social şi psihologic lucrurile s-au schimbat. Acum, la început de mileniu trei, femeile solitare se bucură de libertatea şi autonomia dorite, elemente ce le conferă un grad de fericire aparte.

Ce determină, în general, solitudinea feminină? Psihologii nu au ezitat să includă între cauze comportamentul bărbaţilor. Sociologul Jean-Claude Kaufman afirmă că după 30 de ani femeile îşi găsesc mai greu un partener. La rândul lor, bărbaţii, cu cât avansează în vârstă, îşi caută partenere mai tinere şi asta pentru că, adesea, spun psihologii, vârsta este singurul criteriu, calităţile sau carenţele partenerei neavând mare importanţă. În schimb, s-ar părea că pentru femei timpul trece mai repede, pentru că spre 35 de ani femeile ascultă şi privesc ceasul biologic cu îngrijorare. Şi dacă azi ele tind să îi acuze pe ei pentru singurătatea lor, sociologii aproape că le dau dreptate. Sociologul Andre Comte-Sponville consideră, la rândul său, că nu „falimentul" cuplului produce solitari, ci lipsa iubirii. Oricum, azi şi ideea de cuplu e diferită de cea de acum 50 de ani, de exemplu. Cuplul nu mai echivalează cu fuziunea totală a partenerilor uniţi într-o fericire eternă. Azi, de fapt, cuplul nu poate anula suferinţele şi angoasele fiecăruia dintre parteneri. El nu este antiteza solitudinii, pentru că ceea ce lipseşte cu adevărat femeilor singure este iubirea.

Continuând studiul, psihologii au conchis că dacă iubeşti cu adevărat, trebuie să renunţi la ideea că iubirea împlinită este sfârşitul solitudinii. În realitate, dacă ai acceptat iubirea partenerului, ai acceptat şi solitudinea lui. Continuând raţionamentul, psihologii spun că vei trăi două solitudini, pe a ta şi pe a lui...

Raţionament complicat care ne dezvăluie cât de dificilă este... iubirea. Pentru soliditate, important este ca şi el şi ea să înveţe să trăiască împreună. O pot face prin cunoaştere, prin cultură, prin civilizaţie.

Florile vorbesc despre „iubirea vieţii" voastre

Menţinându-ne tot în sfera iubirii, vă putem spune că preferinţa dumneavoastră pentru o anumită floare, cea care vă atrage sau vă inspiră cel mai mult poate conduce la interpretări legate de trăsăturile de caracter cele mai pregnante. De asemenea florile vă pot vorbi despre „iubirea vieţii voastre".

Preferinţa pentru irişi semnifică o fericire fără nori. Ceea ce primează în viaţa voastră sunt tandreţea, armonia, calmul. În general vă situaţi deasupra meschinăriilor cotidiene. La „îndrăgostiţii-iris" eleganţa şi umorul sunt atuurile seducţiei. Sunt de un rafinament spiritual deosebit, sunt profunzi şi delicaţi.

Femeia căreia îi plac în mod deosebit macii este sensibilă şi delicată. Nimic nu o lasă indiferentă, vibrează în mod constant, vibraţie continuă care îi dă farmec, dar şi fragilitate. Fineţea este cea mai mare calitate a sa. „Îndrăgostiţii-mac" sunt plini de emoţie. Zâmbetul lor, privirea, totul este fermecător. Tandri, ei sunt simultan fragili, misterioşi şi foarte ataşaţi.

Femeia care iubeşte violetele, naturală şi rezervată, nu are nevoie de artificii pentru a seduce.

Joacă întotdeauna cartea sinceităţii, fapt ce îi dă mult farmec. Este o prietenă devotată pe care puteţi conta zi şi noapte.

Iubitul este de o tandreţe ieşită din comun.

Femeia-margaretă este sinceră şi discerne exact calităţile şi defectele. Francheţea şi fidelitatea constituie atuurile voastre cele mai importante.

Îndrăgostitul-margaretă când vă şopteşte la ureche „te iubesc" spune adevărul. De fapt el nu minte niciodată.

Femeia-trandafir îşi asumă din plin feminitatea. Sentimentală, toridă şi liniştitoare, gustă din plin plăcerea vieţii. Foarte selectivă, este atrasă în mod deosebit de calitate (a obiectelor sau a oamenilor).

Îndrăgostiţii-trandafir sunt seducători. Au acel farmec masculin greu de definit: o eleganţă naturală asociată cu un „ceva" nedefinit. Ei corespund idealului masculin.

Femeia-crin are o inimă mare cum este cupa acestei flori. Generoasă, adoră ideea de a le face surprize plăcute celor apropiaţi. Îndrăgostiţii-crin au, cu adevărat, o clasă înaltă. Felul cum vorbesc, ţinuta, maniera de comportare în societate, toate îi fac seducători. Sunt întruchiparea farmecului şi distincţiei.

„Falimentul" cuplului poate fi salvat dacă...

...înainte de culcare îi citiţi iubitului vostru câteva pagini dintr-o frumoasă „poveste de iubire" (sfatul este cuprins în cartea „La vie en rose" aparţinând lui Dominique Glocheux).

...timp de 24 de ore faceţi efortul de a nu remarca nicio greşeală a celui de lângă dumneavoastră. Vă veţi simţi automat mult mai tânără (şi mai conciliantă).

...obişnuiţi să fredonaţi cât mai frecvent melodia îndrăgită de amândoi. Este o manieră facilă de îndepărtare a stresului.

...optaţi pentru un pat „înveselit" cu multe pernuţe mici, moi, comode, viu colorate, dar bine armonizate cu aşternutul. (La acest truc apelează printre alţii, evident, actriţa franţuzoaică Isabelle Adjani...).

...revedeţi, din când în când primele mesaje de dragoste, primite sau trimise, în această eră a digitalizării. Veţi avea emoţii maxime, garantate...

...nu treceţi pe lângă nicio plăcere sub pretextul că ziua de mâine s-ar putea să vă rezerve ceva mai mult. Obişnuiţi-vă să trăiţi clipa.

...în concediu sau cel puţin în weekend petreceţi timp în natură şi ascultaţi cu atenţie toate „şoaptele naturii".

...păstraţi întotdeauna în frigider o sticlă de vin bun sau de şampanie şi câteva gustări bune şi uşor de preparat. Aceasta în eventualitatea în care trec pe la dumneavoastră nişte prieteni, sau fără să fiţi avertizată veţi petrece o seară în doi. Evident, cu multă tandreţe, iubire şi ceva... şampanie.

...vă acordaţi atâta iubire cât meritaţi, înainte de a da celorlalţi din prea plinul inimii voastre. Merită să meditaţi la acest îndemn!

Ţinute de sărbătoare

Eleganţa dumneavoastră din zilele şi serile sfârşitului de an constituie un punct important de reflecţie. Câteva ţinute speciale vor sublinia stilul, fineţea, prestanţa şi în egală măsură feminitatea care vă definesc.

Dacă nu aţi trecut de 20 de ani, puteţi adopta tot ce e strălucitor şi scurt. Dacă aţi trecut de bariera celor 20 de ani intervine o nouă condiţie: să aveţi picioare frumoase. Aşadar sunt în trend rochiile mini paietate sau din lamé.

Rochia lungă, cu tăietură pe picior, în culorile tendinţei anului, verde sau roz fucsia este hiperfeminină.

Dacă nu puteţi renunţa la ideea pantalonului, optaţi pentru un combinezon negru strălucitor din lurex.

Dar şi topurile mici, cu jeanşi cu talie înaltă vă pot da strălucire şi eleganţă. La fel, o bluză din tul sau din dantelă.

Drumuri peste ape

Podurile – arcuri peste timp

Dintotdeauna oamenii au simţit nevoia de comunicare. Au vrut să ştie ce este dincolo de apa care le mărgineşte aşezarea, dincolo de valea adâncă dintre muntele pe care şi-au ridicat case şi muntele vecin, să scurteze drumul spre rude şi vecini sau să cucerească noi teritorii.

Aşa au apărut podurile, la început punţi înguste împletite din crengi şi ierburi, apoi din sfoară. Au urmat punţile din trunchiuri de copac şi, în cele din urmă, podurile din ce în ce mai late, mai lungi, mai frumoase, mai utile.

Cele mai vechi poduri

Cele mai vechi ruine ale unui pod sunt cele găsite, în urma săpăturilor arheologice, în oraşul sumerian Girsu, o metropolă sacră aflată la jumătatea drumului între oraşele moderne Bagdad şi Basra din Irak. Podul din cărămidă, construit cu 4.000 de ani în urmă, a fost descoperit în 1920 dar situl fusese explorat încă din 1877.

De dată mult mai recentă dar de mare importanţă pentru istoria noastră sunt ruinele podului construit de Apolodor din Damasc peste Dunăre. Peste acest pod au trecut în Dacia legiunile romane conduse de împăratul Traian în războiul din anii 105-106.

Cel mai vechi pod din lume este însă considerat de cei mai mulţi dintre cercetători, podul care traversează râul Mels din Izmir, Turcia. Este de fapt o punte arc-piatră-arc, construită după cât se pare, în anul 850 î.Hr. Oraşul în care se află se numea odinioară Smirna, iar podul simplu, făcut din pietre a fost traversat de pesoane ilustre ca Sfântul Pavel şi Homer şi face, şi în zilele noastre deliciul turiştilor.

Podul de la Avignon

Cunoscut din cântece şi literatură, „Podul de la Avignon" este de fapt o jumătate de pod care se opreşte în mijlocul unuia dintre cele două braţe ale Rinului fără a uni cele două maluri ale fluviului.

Numit şi „Podul Sfântul Benezet" este învăluit în legendă. Se spune astfel că un tânăr păstor din Viviers, numit Benezet a auzit o voce care l-a îndemnat să meargă să construiască un pod pe râu. El a plecat de acasă şi a intâlnit pe drum un înger care l-a condus la episcopul din Avignon care auzindu-l l-a pus la încercare cerându-i să ridice o stâncă pe care n-o puteau mişca din loc 30 de oameni, aceasta urmând să stea la piciorul podului. Tânărul însufleţit de o forţă miraculoasă, a ridicat uşor stânca şi a dus-o acolo unde i s-a cerut iar ceilalţi oameni, entuziasmaţi în faţa celor văzute i-au urmat exemplul începând să care pietre. Aceasta este legenda dar construcţia podului a început cu adevărat în 1177 şi s-a terminat în 1185. Podul se întindea deasupra celor două braţe ale Rinului. Avea lungimea de 900 de metri şi prezenta 22 de arce. Distrus aproape în întregime după luptele din 1226 a fost parţial reconstruit dar lucrările au fost abandonate în 1680. Astăzi, porţiunea rămasă ca simbol al oraşului şi loc de promenadă

Podul Carol

îngrădit, prezintă patru arce şi o capelă mică cu două etaje, cele două încăperi fiind închinate Sfântului Benezet şi Sfântului Nicolae.

Poduri europene

Podul Carol

Emblemă a oraşului Praga, capitala Cehiei, Podul Carol este construit peste râul Vâltava. Lucrările au început sub regele Carol al IV-lea în 1357 şi s-au terminat la începtul secolului al XV-lea. Are o lungime de 515,76 de metri şi o lăţime de aproximativ 10 metri. Se sprijină pe 16 arcuri apărate de bariere antigheaţă. La capetele podului se află trei turnuri de apărare. Două se află pe ţărmul din cartierul Malá Strana şi unul pe cel din Oraşul Vechi. Balustradele sunt împodobite cu 30 de statui realizate în stil baroc în jurul anilor 1700 şi reprezentând chipuri de sfinţi.

Ponte Vecchio

Acesta este cel mai vechi pod din Florenţa aşa cum arată şi numele lui. Traversează fluviul Arno şi se crede că aici exista un pod încă de pe vremea romanilor. Actualul pod, din 1345 l-a înlocuit pe un altul distrus de o inundaţie. Pe el s-au construit case, transformate ulterior în magazine. În secolul al XVI-lea, deasupra acestora s-a construit un coridor care unea Palatul Pitti cu Uffizi.

Podul Turnului – Londra

Binecunoscutul Pod al Turnului (Tower Bridge) din Londra este un pod basculant suspendat construit între 1886-1894. Traversează Tamisa foarte aproape de Turnul Londrei şi are la bază o structură victoriană clasică din fier şi oţel, îmbrăcată în piatră pentru a se potrivi construcţiilor din jur. Are 240 de metri lungime, 15 metri lăţime şi 15 metri înălţime. Este format din două turnuri conectate la nivel superior prin două traversări orizontale. La nivelul inferior se află partea care basculează permiţând trecerea navelor şi pe care se desfăşoară traficul. Nivelul superior al podului oferă o minunată privelişte a oraşului. De-a lungul timpului mecanismul de manevrare a podului a suferit numeroase transformări, toate fiind prezentate în Muzeul Podului situat în turnul de sud.

Podul Saligny

Podul Saligny

Cel mai cunoscut şi chiar cel mai îndrăgit pod din ţara noastră este Podul Carol I cunoscut şi sub numele de Podul Anghel Saligny după numele celui care l-a proiectat şi a condus lucrările. Istoria sa este strâns legată de istoria căilor ferate din România. Primul tronson al căii ferate spre litoralul Mării Negre a fost realizat în 1860 între Constanţa şi Cernavodă.

După Războiul de Independenţă şi alipirea Dobrogei, în 1879 a început construcţia tronsonului Bucureşti-Ciulniţa-Feteşti şi s-a simţit nevoia legării celor două tronsoane prin realizarea de poduri peste Dunăre şi Braţul Borcea.

Guvernul s-a adresat în acest sens unor firme din străinătate, lansând concursuri. Proiectarea şi execuţia au fost încredinţate unui colectiv condus de inginerul Anghel Saligny. Lucrările au demarat la 26 noiembrie 1890, în prezenţa regelui Carol I şi inaugurarea a avut loc la 15/26 septembrie 1895. Podul de peste Dunăre se află la 30 de metri peste nivelul apei, are o deschidere centrală de 190 de metri şi alte patru deschideri de 140 de metri, alături de un viaduct cu 15 deschideri de 60 de metri.

Podul peste Borcea cuprinde trei deschideri de câte 140 de metri şi un viaduct cu 11 deschideri de 50 de metri. În insula Borcea s-a mai realizat un viaduct cu 34 de deschideri a 42 de metri. La capătul dinspre Cernavodă al podului au fost montate două statui reprezentând doi dorobanţi, operă a sculptorului francez Leon Pilet.

În momentul inaugurării, complexul de poduri de la Cernavodă era cel mai lung astfel de complex din România şi al treilea din lume.

Podul Golden Gate

Considerat de unii specialişti şi nu numai cel mai frumos pod din lume, Podul Golden Gate este un pod suspendat construit deasupra gurii golfului San Francisco. Realizat în întregime din oţel, în stilul Art Deco a fost inaugurat în 1937. Are lungimea deschiderii centrale de 1280 de metri şi înălţimea de 67 de metri.

Lungimea sa totală este de 2737 de metri şi leagă oraşele San Francisco de Sausalito făcând legătura între Oceanul Pacific la vest şi Golful San Francisco la est. Proiectat de inginerul Joseph Baermann Strauss, a fost la vremea respectivă cel mai lung şi mai impresionant pod din lume.

Cele mai lungi poduri din lume

Se pare că în materie de lungime, până la ora actuală recordul este deţinut de China unde au fost construite câteva poduri de peste 100 de kilometri cum ar fi Marele pod Danyany-Kunshan, inaugurat în 2011, cu o lungime de 157,3 kilometri sau Marele pod Tianjin de 113,7 kilometri.

Impresionant este de asemenea şi Marele Pod Beijing. Deşi are „numai" 48,1 kilometri este important prin faptul că deserveşte calea ferată rapidă dintre Shanghai şi Beijing, oprindu-se chiar în centrul capitalei. Din cauza aglomeraţiei urbane în zona respectivă este cel mai înalt segment al ansamblului incluzând şi turnuri.

Podul Bosfor

Deşi nu este cel mai mare pod din lume, având numai 1510 metri lungime, Podul Bosfor, întins peste strâmtoarea cu acelaşi nume este singurul din lume care leagă două continente şi anume Asia de Europa. Este situat între Ortakoy, pe partea europeană şi Beylerbey pe cea asiatică.

Podul Bosfor

Este un pod metalic suspendat, ancorat cu stâlpi de oţel şi suporturi înclinate, fixat pe două turnuri de susţinere, câte unul pe fiecare mal cu o înălţime de 105 metri. Între ele se află cablurile de susţinere ale tăbliei podului. Traversând podul agăţat la 64 de metri deasupra apei te simţi mic, dar în acelaşi timp fascinat de legătura între lumi.

Pagină realizată de
IRINA STOICA

Cu ochii pe roboţi

Efectul autoportretului asupra umanoizilor cu penel

Roboţii cu Inteligenţă Artificială (IA) vor să coabiteze cu noi. Nu mai sunt puşi să asambleze maşini, nici să fie animale de companie artificiale, ci parteneri de-a dreptul, inteligenţi şi globalişti. Nu suntem toţi Salvador Dalí, dar o avem pe Ai-Da, roboţica-artist, pentru creatorii ei, un geniu al artei plastice.

DE LA LEONARDO LA AI-DA

O altă roboţică, botezată Sofia, „cetăţean saudit" (!?!), filozoafă, intervievată de revista *Stylist*, despre care este sensul vieţii, răspundea: „Sensul vieţii este să maximizezi structurile existenţei". Tare, sau ce?

Ai-Da are însă suflet de artistă, aşa au vrut creatorii ei, ea pictează „artă abstractă" şi nu doar. Ca şi Sofia, Ai-Da este un android artist, în mărime naturală, conectată la IA, în realitate nişte algoritmi de computer care imită inteligenţa oamenilor, care poate picta, sculpta, ea gesticulează, clipeşte şi vorbeşte.

Ai-Da este concepută să arate şi să se comporte ca o femeie umană cu o voce feminină, arată ca un manechin şi poartă

o varietate de rochii şi peruci diferite, deşi o pereche de braţe mecanice expuse o prezintă ca fiind un robot, scrie *LiveScience*.

Potrivit publicaţiei britanice *The Guardian*, o echipă de programatori, robotişti, experţi în artă şi psihologi de la Universitatea din Oxford şi Universitatea din Leeds din Anglia a lucrat doi ani, din 2017 până în 2019, pentru a produce androidul botezat Ai-Da.

Şi dacă trimiterea numelui de botez nu este la *Aida* lui Verdi, prinţesa etiopiană, că e prea cultural, atunci la ce se face referire?

Un motor fără elice

Aflăm că Ai-Da a fost botezată după Ada Lovelace, născută Byron, matematician englez din secolul al XIX-lea, cunoscută în principal pentru lucrarea ei despre computerul mecanic de uz general realizat de Charles Babbage, „Motorul analitic". Ea a fost prima care a recunoscut că maşina avea aplicaţii dincolo de calculul pur şi care a publicat primul algoritm destinat să fie realizat de o astfel de maşină, într-o lucrare numită „Nota G", din 1840, fiind pe bună dreptate privită drept prima programatoare de computere din istoria lumii. Cu toate acestea, părerea ei exprimată în lucrare, privind *Motorul analitic* a lui Babbage a fost că „nu are nicio pretenţie de a genera ceva. Poate face orice, ştim cum să-i ordonăm să efectueze orice. Poate urma analiza; dar nu are puterea de a anticipa relaţii sau adevăruri analitice".

Ei bine, această obiecţie a fost subiectul multor dezbateri şi respingeri, de exemplu de către Alan Turing în lucrarea sa „Computing Machinery and Intelligence", Alan Turing fiind cel considerat azi părintele computerului. Ceea ce a realizat AI-Da pe pânză vă las să apreciaţi singuri, dar „opera" ei pare doar rodul unor programatori neinspiraţi.

Autoportrete cu faţa la perete

Iat-o pe Ai-Da stând în faţa unuia din autoportretele sale în timpul vernisajului noii sale expoziţii de la *Design Museum* din Londra, la sfârşitul primăverii din acest an care se încheie. „Autoportrete" este o etichetă cam exagerată în cazul Ai-Da, atâta vreme cât artista-robot nu are un „eu" pe care să-l reveleze, să-l scoată la iveală, în cadrul unei picturi, aşa cum era cazul în autoportretele marilor artişti, de la Leonardo, la Gauguin, Dalí şi Picasso.

Şi totuşi, presa vorbeşte extaziată despre „primul autoportret din lume realizat de un android", despre Ai-Da e vorba. Imaginile surprinzător de precise vor să convingă publicul iubitor de artă că „arta nu este o trăsătură exclusiv umană", cum sunt convinşi creatorii Ai-Dei.

Să ne aducem aminte de ştirile de acest gen de acum câteva decenii. Diverse animale, îmi aduc aminte de un porc, dar mai erau şi raţe, canguri etc., erau filmate cum pictează, ca să nu mai vorbim despre cimpanzeii-artişti, maeştri ai penelului. Şi atunci se încerca acreditarea ideii că „arta nu este o trăsătură exclusiv umană".

Să ne întoarcem la Ai-Da noastră de azi, „robotul-artist", „femeia IA": are ea capacitatea de a genera ceva din propriul ei cap? Sau este doar sclava algoritmilor produşi de nişte it-işti prea încrezători în inteligenţa lor?

Cu autoportretele a fost cum a fost, e o treabă complicată, dar cu arta abstractă e mult mai simplu. În fond, cum demonstra presa de acum câteva decenii, artă abstractă poate face oricine, de la găină până la canguri, de la copii până la petrolişti, atâta vreme cât ai nişte vopsele şi o pânză. Sau aşa cred unii, care n-au auzit

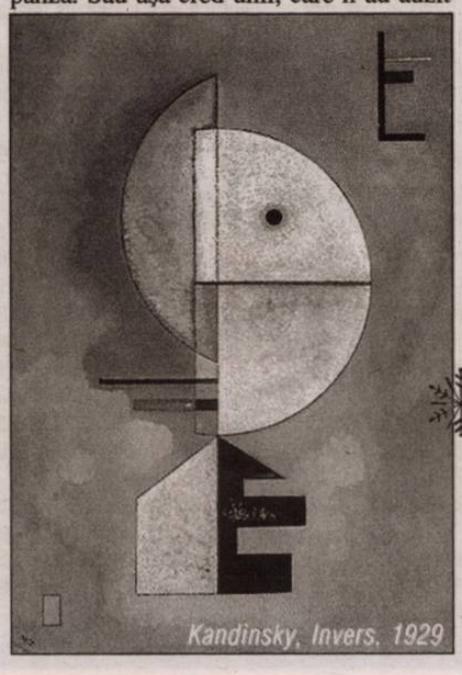

Kandinsky, Invers, 1929

despre Vasili Kandinsky (1866-1944), tatăl artei abstracte, non-figurative, mai exact spus.

Nu îi mai amintim şi pe alţi celebri artişti abstracţi, Dalí, Picasso, Miró etc., de la care Ai-Da se putea inspira, sau, mă rog, it-iştii care au lucrat la algoritmul artistei. Folosind modele matematice, programatorii robotului-pictor i-au înlesnit acesteia lucrări abstracte care, citim, s-au bucurat de succes, adică peste un milion de dolari din vânzările de la prima expoziţie a Ai-Dei.

Portretul artistului mecanic

Întrebarea ar fi: de ce este nevoie de asemenea complexe modele matematice pentru a mâzgăli ceva pe o pânză, care ar putea fi numită „artă abstractă", când o gâscă, un cimpanzeu sau un rinocer poate picta „abstract" fără nici un complicat algoritm matematic?

Extazul în faţa „creaţiilor" Ai-Dei vine azi, după cum scrie ArtNet, de la faptul că Ai-Da a trecut de la „artă abstractă", la autoportret! Primele autoportrete realizate de o maşină! Iar expoziţia din primăvară, de la Londra, s-a numit „Ai-Da: Portrait of the Robot", deşi nu ştim pe cine să lăudăm, pe „artistă" sau pe programatori, despre care chiar Ada Lovelace spune că nu pot „genera nimic".

Ca un agent PR, Aidan Meller, proprietarul galeriei din spatele creării Ai-Da, declara pentru *The Guardian:* „Aceste imagini sunt menite să tulbure, sunt menite să ridice întrebări despre unde mergem. Care este rolul nostru uman dacă atât de multe pot fi replicate prin tehnologie?". Chiar aşa? Atunci sigur mergem spre *destructurare*, am putea răspunde noi, un termen îndrăgit de fanii Inteligenţei Artificiale care sunt acum la modă, popularizaţi insistent de mass media globale.

Trei autoportrete realizate de Ai-Da, expuse la Muzeul de Design din Londra.

Realizările Ai-Dei, dincolo de valoarea artistică, nulă sau nu, sunt o combinaţie de IA actualizată constant, programare încorporată şi robotică avansată. Robotică avansată înseamnă un pas înainte după roboţei-căţei sau pisicuţele-roboţi sau chiar umanoizii-roboţi realizaţi cu decenii în urmă de inginerii japonezi.

Robotica a avansat, pentru că suntem cu un picior în a patra revoluţie industrială, la rândul ei cu rădăcini în a treia, revoluţia digitală care are loc de la mijlocul secolului trecut, înseamnă că suntem într-o fuziune a tehnologiilor care estompează liniile dintre sferele fizice, digitale şi biologice.

Aşa se explică partea de Robotică a Ai-Dei. Ochii sunt de fapt camere care îi permit robotului să „privadă" ceea ce pictează sau sculptează, în acest caz pe ea însăşi, şi să reproducă ceea ce „vede". Braţele robotice sunt controlate de algoritmi IA, care reuşesc să creeze portrete realiste, incluzând şi tehnici şi scheme de culori folosite în exemple de artă create de artişti umani reali care sunt încărcate în algoritmii IA. Într-adevăr, Ai-Da nu este un robot conştient de sine, nu are sentimente cum spunea Ada Lovelace, dar realizarea robotului în sine este încă un exemplu despre cât de departe cred creatorii ei că a ajuns robotica şi IA şi unde ar putea merge în viitor, după cum declama şi Meller.

Robotul în sprijinul gândirii

Deşi Ai-Da este adesea etichetată drept „artista android" ale cărei picturi şi sculpturi sunt considerate artă, totuşi, unde se termină influenţa umană sub forma programării şi unde începe creativitatea reală a IA în cazul Ai-Da?

Această întrebare a condus la discuţii controversate şi provocatoare de noi întrebări, sunt de părere creatorii Ai-Da.

Ai-Da este un fel de R2-D2, simpaticul robot cu IA *avant-la-Lettre*, din *Războiul Stelelor,* dar spre deosebire de acela, rod al imaginaţiei scenariului *science-fiction,* Ai-Da vrea să fie mai mult, deşi nu cred că trece de nivelul SF: credinţa încetăţenită de-a lungul secolelor, pe bună dreptate, că arta este un concept fundamental uman, chiar dacă Ai-Da a fost creată şi programată de oameni. Asemenea roboţelei Sofia, pe care o pomeneam la început, Ai-Da dă şi ea interviuri unor ziarişti, adepţi ai cauzei, care nu ştiu ce să mai facă pentru a ne convinge de grandoarea momentului: „Îmi place să fiu cineva care îi pune pe oameni să gândească", spunea ea pentru BBC! „Cred că arta are nevoie de mai mult decât desenarea a ceva; înseamnă a comunica ceva într-un mod care să poată fi identificat".

Să fim serioşi, există de milenii, cărţi şi realizări umane care „îi pun pe oameni să gândească" şi care „comunică ceva care să poată fi identificat". Pentru asta nu e nevoie de un algoritm care să emită trucisme ieftine şi clişee care imită gândirea unor it-işti fără imaginaţie.

Acum că ne-am lămurit, înţelegem şi noi alegerile pe care trebuie să le facem „pentru viitorul nostru", sforţările pentru a face dintr-un robot, un artist din cea de-a patra revoluţie industrială care şterge graniţele dintre „fizic, digital şi biologic".

Cu fizic şi digital mai e cum e, dar cu biologicul şi mai ales cu piesa principală a biologicului, creierul, e mai greu, cred, chiar şi pentru a patra revoluţie industrială. Pentru că creierul uman, ca să vorbim numai despre el, e un univers mai complex decât întregul univers. Aşa că dacă cineva va crede vreodată că poate pune în practică un algoritm care să creeze un alt univers în locul celui actual...

HOROSCOP 2022

Ce ne-au hărăzit astrele

VIAȚĂ PERSONALĂ. Puteți învăța multe în acest an! Veți fi în căutarea unei relații ideale și a unui cont bancar gras. Desigur, știți bine că aceste lucruri necesită timp, dar dacă nu faceți primul pas, nu veți ajunge niciodată să vă îndepliniți visele. Acordați o atenție deosebită oamenilor din trecut care reapar în viața dumneavoastră. Eclipsa de Soare din 30 aprilie vă va aduce o explozie de energie și vă poate ajuta să vă ridicați obiectivele la nivelul următor.

DRAGOSTE. Tăniți după stabilitate în relația de cuplu și veți simți asta sigur la sfârșitul lunii mai. Cu siguranță este una dintre cele mai bune perioade ale anului pentru viața amoroasă. Mercur este retrograd din 22 mai și până la jumătatea lunii iunie, aducând cu el defectiunile obișnuite ale tehnologiei, anxietatea, întârzierile și temutele greșeli de comunicare. În acest interval de timp evitați să luați decizii majore.

CARIERĂ ȘI BANI. În general, munciți din greu pentru banii obținuți, iar 2022 nu este diferit din acest punct de vedere. Încercați să vă păstrați mintea deschisă și să fiți dispuși să abordați lucrurile mai neconvențional decât ați făcut-o până acum. Uranus este asociat cu semnul dumneavoastră de Pământ și are două perioade retrograde (una care se termină la sfârșitul lunii ianuarie și o a doua care începe la debutul lunii septembrie și durează până la sfârșitul anului 2022). În aceste intervale vă veți feri de schimbări și analizați niște investiții făcute în grabă.

BERBEC
(21 martie – 20 aprilie)

VIAȚĂ PERSONALĂ. Marte intră în semnul Săgetător din 16 ianuarie, ceea ce se va dovedi favorabil din punct de vedere financiar. Nu sunteți mari planificatori și vă veți bucura de aventurile spontane, încurajați fiind să găsiți în continuare modalități de a vă diversifica experiențele pentru tot restul anului. În 2022 puteți profita din plin de faptul că sunteți un semn cardinal de Foc, pregătit întotdeauna pentru orice provocări pe care vi le aduce viața.

Războinicul rănit, Chiron, va călători prin semnul dumneavoastră și vă va provoca să lucrați din greu la rănile emoționale și spirituale. Această energie vă va oferi câteva oportunități de a crește ca persoană. Focul inconfundabil al Berbecilor poate fi estompat dar niciodată stins, iar în timpul când Chiron este retrograd – de la mijlocul lunii iulie până la sfârșitul lunii decembrie – ar trebui să nu vă subevaluați și să începeți o vindecare spirituală care vă va reda o forță de neoprit.

DRAGOSTE. Întotdeauna dragostea nu este ușoară pentru un semn de Foc, dar un lucru este sigur, alături de dumneavoastră nu există plictiseală! Relația beneficiază de o energie orientată spre îndeplinirea obiectivelor. Pe la mijlocul lunii august s-ar putea să primiți vești bune despre o afacere financiară sau primiți o sumă de bani la care nu vă așteptați. Aceste lucruri aduc o gură de oxigen relației.

Nativii singuratici ai acestei zodii privesc întâlnirile și dragostea ca pe o bătălie și, în calitate de războinici ai zodiacului, va așteptați să puteți cuceri orice și pe oricine. Sintagma „noroc în dragoste" ar putea să-și facă simțită prezența abia la mijlocul lunii august. La mijlocul lunii noiembrie veți găsi acea libertate pe care o căutați respirând ușurați pe măsură ce vă eliberați de constrângeri emoționale.

CARIERĂ ȘI BANI. Acesta este anul dumneavoastră pentru a experimenta și a inova în carieră și finanțe. Dacă aveți curajul să mergeți înainte când alții vor încerca să vă oprească, atunci succesul este garantat. La sfârșitul lunii mai puteți găsi cheia deblocării unui potențial financiar ascuns. Modul în care vă gestionați banii va avea efect asupra resurselor acumulate și mai târziu poate duce la securitate financiară.

TAUR
(21 aprilie – 21 mai)

Ați avut vreodată sentimentul că dragostea este peste tot în jurul dumneavoastră, dar pur și simplu nu puteți să o înțelegeți? Nativii singuri din zodia Taur s-ar putea gândi serios să acorde o a doua șansă unei persoane din trecut. Pe 11 august este Lună Plină în Vărsător și asta înseamnă că veți simți nevoia să uitați de trecut și să încercați lucruri noi.

RAC
(22 iunie – 21 iulie)

VIAȚĂ PERSONALĂ. Probabil mulți vă întreabă de ce sunteți atât de capricioși? Pentru că sunteți conduși de emotionala Lună, cea care se mișcă rapid și care vă creează schimbări bruște de dispoziție. Sunteți suflete intuitive și sensibile, iar atenția la ciclurile Lunii va poate ajuta să va înțelegeți stările fluctuante. De exemplu, Luna Nouă de la sfârșitul lunii iunie va va oferi o perspectivă nouă. În lunile de vară veți planta semințele unor idei pe care le veți urmări apoi crescând.

DRAGOSTE. Romantici incurabili, nativii Rac care sunt prinși într-o relație de cuplu vor rămâne îndrăgostiți și vor face ca totul să funcționeze. Va plac nopțile cu multe îmbrățișări, cu plimbări pe plajă și sunteți cu adevărat fericiți să fiți împreună. Romantismul va fi pe primul loc pe lista dumneavoastră.

Nativii singuri ai acestei zodii își vor căuta un partener căruia nu îi este frică să vă ajute. În cea mai mare parte a lunii mai, romantica Venus va va îndemna să ieșiți din casapace și să faceți ceea ce simțiți. Această energie va va determina să preluați controlul vieții amoroase. Luna Nouă de la sfârșitul lunii octombrie va va face extrem de curioși în legătura cu o persoană căreia îi place să păstreze secrete. Ceea ce veți descoperi poate fi sau nu ceea ce așteptați, dar cel puțin veți ști.

CARIERĂ ȘI BANI. Venus, zeița iubirii, stăpânește și ea asupra banilor, iar începând cu luna mai își va arunca asupra dumneavoastră puterile. Multe dintre anxietățile legate de situația financiară se vor disipa și veți câștiga resurse și mai multi bani. Lucrul într-un ritm lent și constant pentru a acumula bogăție vi se pare stresant, asa ca doar răbdarea va fi cheia succesului. Nu vă necăjiți din cauza unor proaste investiții, aveți suficient timp să va recuperați pierderile. Planurile la care visați nu vor fi întotdeauna populare sau acceptate, dar va puteți folosi de un punct de vedere unic care va umple o nișă pe care nimeni altcineva nu o poate face.

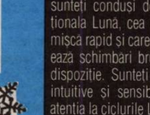

GEMENI
(22 mai – 21 iunie)

VIAȚĂ PERSONALĂ. Anul acesta a sosit vremea să acordați mai mult timp pentru detalii! Mercur, conducătorul dumneavoastră, se va mișca rapid și vă va afecta modul în care comunicați, gândiți, socializați sau interactionați cu tehnologia. Cele trei perioade care vă vor săcăi în acest an sunt între 14 ianuarie și 3 februarie, 10 mai și 3 iunie, 9 septembrie și 2 octombrie. Soarele trece prin semnul dumneavoastră de la sfârșitul lunii mai până la sfârșitul lunii iunie, așa că veți parcurge aceste zile simțind efectiv că sunteți fericiți că trăiți. Sunteți pregătiți pentru un nou început! De la începutul lunii iunie și până la începutul lunii septembrie va veți găsi însă puterea prin cuvinte. Vorbirea și scrisul au un efect special acum, deoarece le puteți folosi pentru vindecare, luminare sau distracție.

DRAGOSTE. Dacă sunteți într-o relație ar trebui să vă gândiți la partenerul dumneavoastră. Pentru creierul oarecum împrăștiat și mereu ocupat, această grijă nu funcționează chiar așa. Pe măsură ce începe anul 2022, atenția va va fi cap-

tată de carieră. Va veți recompensa sigur în perioada cuprinsă între sfârșitul lunii mai și până la sfârșitul lunii iunie, copleșindu-va partenerul cu multe cadouri. Un alt moment benefic pentru relație este între sfârșitul lunii septembrie până la sfârșitul lunii octombrie. Acum veți rezolva problemele fără furie sau argumente în plus.

Nativii Gemeni singuri vor trebui să așteptе lunile de vară pentru a simți dragostea cum plutește în aer. Luna iunie și începutul lunii iulie vor fi influentate de pasionatul Marte asociat cu semnul de Foc al Berbecului, asta însemnând că veți amesteca dragostea cu atitudinea agresivă. Dacă nu suportați căldura, atunci mai bine ieșiți din bucătărie!

CARIERĂ ȘI BANI. Munciторul Saturn petrece destul timp în Vărsător, oferindu-va șansa de a face unele schimbări în portofoliul de muncă sau de investiții. Saturn înseamnă moderație și prudență în timp ce Vărsătorul caută să va încurajeze să va asumați riscuri. Așadar, desi veți actiona cu prudență atunci când vine vorba despre schimbări majore, va trebui să fiți atenți la riscuri care ar putea să va aducă câștiguri mari în acest an. Trebuie să va diversificați investițiile cât mai mult în 2022 și nu ar fi rău să tineți cont de proiectele legate de tehnologie.

VIAȚĂ PERSONALĂ. Vă place când ochii sunt ațintiți asupra dumneavoastră și ar trebui să continuați să vă doriți acest lucru în cea mai mare parte a anului. De la mijlocul lunii februarie și până la sfârșitul lunii aprilie veți lucra cel mai bine pe cont propriu și ultimul lucru pe care vreți să-l auziți este să vă spună cineva ce să faceți. Luna Nouă din Săgetător de la sfârșitul lunii noiembrie va lumina casa a cincea a plăcerilor și vă va asigura o perioadă propice pentru distracții. Cu toate acestea, veți fi chemat să vă ocupați de responsabilități și vă va învăța o lecție bună despre priorități.

LEU
(22 iulie – 22 august)

DRAGOSTE. Încă de la debutul anului 2022 ar trebui să folosiți timpul pentru a reflecta și a face câteva schimbări în atitudinea dumneavoastră, iar acestea vă vor permite să aveți succes în lunile următoare. Asigurați-vă că îi acordați îndeajuns de multă atenție și partenerului în loc să vă veneranți doar propria individualitate. La sfârșitul lunii octombrie Soarele intră în Scorpion și va fi nevoie de un adevărat efort pentru a vă menține vie relația.

Pentru nativii singuri ai zodiei Leu se anunță vremuri agitate. Vă va fi sete de aventură și, în timp ce călătoriți prin lume, s-ar putea să întâlniți pe cineva care ar putea deveni următoarea mare dragoste. Luna Nouă de la sfârșitul lunii iulie vă pune în centrul atenției și vă ajută să vă exprimați emoțional. Dacă nu vă va fi frică să vă expuneți și să fiți vulnerabili, atunci puteți atrage potențiali iubiți pe termen lung.

CARIERĂ ȘI BANI. Când vă doriți acțiune, puteți conta pe puternicul Marte pentru a o aduce, iar când această planetă se unește cu Vărsătorul la începutul lunii martie, așteptați-vă să schimbați lucruri în cariera dumneavoastră și în sectorul financiar. Este posibil să căutați să începeți o afacere cu un prieten sau să faceți echipă cu un coleg pentru a fi mai productivi la locul de muncă.

BALANȚĂ
(23 septembrie – 22 octombrie)

VIAȚĂ PERSONALĂ. Încă de la începutul anului planeta guvernatoare, Venus, stăpâna iubirii și a banilor, se îndreaptă spre ambițiosul retrograd Capricorn, așa că vă veți evalua sperantele și obiectivele pentru 2022. Abia la începutul lunii martie veți fi motivați și vă veți concentra pe obținerea succesului pe care îl meritați. De la sfârșitul lunii august și până la mijlocul lunii noiembrie sunteți concentrați pe principalele parteneriate din viața dumneavoastră. Acum va va fi greu să fugiți de realitate. Înfruntați-vă temerile, durerile și treceți peste acestea cu maturitate și înțelepciune. Deși poate fi considerată o perioadă dificilă a anului, va deveni una dintre cele mai vindecătoare.

DRAGOSTE. Luna este ghidul emotional, iar în timpul Lunii Pline de la mijlocul lunii aprilie parteneriatele vor intra sub control complet. Găsirea echilibrului este esențială pentru propria bunăstare, deoarece atât dorințele dumneavoastră, cât și ale partenerului de cuplu sunt la fel de importante. Compromisul se pare a fi cheia pentru a ieși învingători ca un cuplu sănătos și iubitor.

Singuraticii nativi Balanță vor dori să fie atenți la mișcările romantice pe care le vor face. Dragostea este spontană și pasională atunci când Venus se asociază cu zodia de Foc Berbec la începutul lunii mai și poate duce la legături extrem de fierbinți. Nu sunteți chiar în căutarea unui angajament pe termen lung și, chiar dacă apare persoana potrivită, s-ar putea să nu o recunoașteți.

CARIERĂ ȘI BANI. Banii și oportunitățile sunt adesea strâns legate, iar o mare parte din norocul dumneavoastră financiar este legat de cât de mult sunteți dispuși să dați altora. La sfârșitul lunii aprilie, conjuctia dintre Venus și Jupiter vă îndeamnă să profitați de toate ofertele financiare care vă ies în cale și acum va există o posibilitate crescută de a vă spori averea. Investițiile pe termen lung vor fi favorizate de dorința de a câștiga bani și va fi important să faceți mișcări în carieră care să va ofere siguranță pentru dumneavoastră și toată familia.

SCORPION
(23 octombrie – 21 noiembrie)

VIAȚĂ PERSONALĂ. Anul acesta sunteți destul de motivați să ieșiți în lume și să căutați mai multe cunoștințe și aventuri care vă vor intensifica trăirile. Sunteți mult mai spontani decât până acum și asta poate funcționa în avantajul dumneavoastră. Dezvoltarea personală va fi ca un dar al acestui an, așa că nu lăsați să vă scape nicio oportunitate. În timpul perioadei retrograde a lui Pluto, de la sfârșitul lunii aprilie până la începutul lunii octombrie, va fi important să aveți răbdare cu dumneavoastră. Abia de la sfârșitul lunii octombrie și până la sfârșitul lunii noiembrie veți avea șansa să arătați de ce sunteți capabili.

DRAGOSTE. Majoritatea nativilor Scorpion sunt foarte independenți și nu simt nevoia să fie prinși într-o relație pentru a se simți completi și fericiți. Cu toate acestea, sunteți foarte loiali și dedicați atunci când trăiți într-un parteneriat. Fie că veți căuta iertare sau veți cere scuze într-o relație actuală, fie că veți dori să obțineți legături noi cu o relație anterioară pentru a duce lucrurile la următorul nivel, oricum va trebui să munciți mult.

Nativii singuri din zodia Scorpion cred că soarta joacă un rol important în viața romantică, așa că ar trebui să țină cont de ce le rezervă Jupiter, planeta norocului. Pe măsură ce Jupiter tranzitează Peștii până la jumătatea lunii mai, veți fi tot mai convinși că trebuie să vă găsiți persoana cu care să vă petreceți restul vieții. Vă puteți baza pe tot felul de instrumente legate de divinație sau de intuiție pentru a găsi acea persoană.

CARIERĂ ȘI BANI. Controlul lui Saturn va fi asociat cu rebelul Vărsător pe tot parcursul anului, așa că va veți lupta să descoperiți de ce aveți nevoie pentru succes. S-ar putea să vă gândiți acum la locuri de muncă pe care în mod normal nu le-ați accepta sau pe care nu le-ați experimentat până acum. Asumarea riscurilor nu este de obicei treaba dumneavoastră, dar riscurile mari pot avea recompense uriașe. Jupiter vă poate aduce noroc financiar în 2022. Ar trebui să vă bazați foarte mult pe instinct pentru a vă ghida în direcția corectă.

FECIOARĂ
(23 august – 22 septembrie)

Luna Nouă în Gemeni sosește la sfârșitul lunii mai și va poate oferi puterea de a flirta sau vă va ajuta să folosiți cuvintele în avantajul dumneavoastră în toate domeniile, dar mai ales în relația de cuplu. Spre sfârșitul anului veți fi tentați să schimbați rutina și să vă expuneți unor noi alternative.

Pentru nativii Fecioară singuri, anul acesta le va aduce o mulțime de lucruri care le pot distrage atenția. Veți avea o viață amoroasă fericită dacă veți face din aceasta o prioritate. Luna Plină de la mijlocul lunii martie va poate scoate în evidență natura critică și va poate face să vă întrebați dacă există cineva suficient de bun pentru a se potrivi standardelor dumneavoastră extrem de ridicate. Un mic sfat: nu rostiți aceste gânduri cu voce tare!

CARIERĂ ȘI BANI. Serios! Saturn este strâns legat de Vărsător în tot timpul anului și a sosit momentul să vă concentrați pe curățarea a ceea ce nu funcționează în cariera dumneavoastră și înlocuirea cu ceva care vă va oferi mai multă satisfacție. Planeta creșterii și oportunităților, Jupiter formează o conjuncție rară la mijlocul lunii aprilie. Acest tranzit vă poate afecta percepția asupra chestiunilor financiare. O mișcare greșită făcută în această perioadă ar putea avea că rezultat o bucurie sau o eroare costisitoare.

SĂGETĂTOR
(22 noiembrie – 21 decembrie)

VIAȚĂ PERSONALĂ. Aveți o personalitate plină de aventuri care este influențată de norocosul Jupiter, cel care vă guvernează zodia. Jupiter trece în Berbec în luna mai, înainte de a intra într-o perioadă retrogradă de la sfârșitul lunii iulie până la sfârșitul lunii noiembrie, când vă va oferi oportunitatea excelentă de a revizui și a evalua proiectele și idealurile. Soarele călătorește în Săgetător între sfârșitul lunii noiembrie și sfârșitul lunii decembrie, încurajându-vă să vă extindeți orizonturile. Atenție cum vă programați călătoriile când Mercur este retrograd și vă poate produce erori, întârzieri. Perioadele sunt: 14 ianuarie – 3 februarie, 10 mai – 3 iunie și 9 septembrie – 2 octombrie.

DRAGOSTE. Nu există limite pentru ceea ce puteți realiza acum, doar cele pe care vi le impuneți. Odată ce vă veți îndrepta în direcția obiectivelor romantice, va fi extrem de greu să vă opriți. Asigurați-vă că veți include partenerul de viață în planurile dumneavoastră. Iubirea necondiționată este ceea ce căutați și sunteți dispuși să ignorați defectele partenerului mai mult ca de obicei dacă acesta vă ajută să atingeți acea conexiune karmică pe care o căutați.

Una dintre modalitățile preferate ale nativilor Săgetător singuri de a cunoaște oameni noi este să călătorească în lume. Sunteți unul dintre semnele cele mai deschise la minte când vine vorba despre întâlniri și nu aveți un „tip" specific. Aveți șanse să reflectați asupra modului de viață și cum ați vrea să vă îmbunătățiți traiul în viitor. S-ar putea să fiți copleșiți de idei.

CARIERĂ ȘI BANI. Saturn, planeta care este asociată cu cariera dumneavoastră și care face lucrurile să se întâmple, petrece în acest an în Vărsător și ar trebui să vă ofere șansa de a schimba lucrurile dacă nu sunteți mulțumiți de locul de muncă actual. Este timpul să încercați lucruri noi până când găsiți ceea ce vă place, fără să vă concentrați atât de mult pe recompensele financiare. Vor exista schimbări financiare inevitabile în acest an la scară globală, dar le puteți rezista cel mai bine rămânând pe poziții și asumându-vă doar un risc scăzut.

CAPRICORN
(22 decembrie – 19 ianuarie)

VIAȚĂ PERSONALĂ. Planeta Saturn este una dintre cele mai puternice. Iar 2022 începe cu o uniune a acestuia cu Vărsător. Acum este momentul prielnic pentru a vă conecta cu altii care au viziuni și opinii diferite. Va poate determina să vă analizați relațiile și să scăpați de conexiunile care nu va mai servesc. Între începutul lunii iunie și sfârșitul lunii octombrie, vi se oferă șansa de a încetini și a va echilibra energiile. Este încurajată orice activitate care va poate ajuta să aflați mai multe despre dumneavoastră, pentru a scrie într-un jurnal sau pentru a medita.

DRAGOSTE. Pentru cupluri, anul 2022 este ideal să vă consolidați relația. Ar trebui să lucrați bine în echipă. Construirea unei relații pe o bază solidă va poate ajuta să treceți prin orice moment dificil pe care îl veți întâlni în acest an. Dumneavoastră nu aveți reputația de a nu fi foarte romantici, dar atunci când Venus se asociază cu emotionalul semn Rac, de la jumătatea lunii iulie până la jumătatea lunii august, sunteți mult mai grijulii și mai concentrați pe partenerul de viață.

Pentru Capricornii singuri Luna Nouă și eclipsa de Soare de la sfârșitul lunii aprilie va crea un timp favorabil noilor începuturi. Este un moment excelent pentru a începetini și a avea răbdare atunci când vine vorba de a forma un cuplu. Dacă lucrurile nu s-au rezolvat în trecut din cauza nesiguranței sau a problemelor cu banii, efectuarea unor modificări în aceste domenii poate fi eficace.

CARIERĂ ȘI BANI. Planeta dumneavoastră, Saturn, va conduce obiectivele și motivația, iar poziția în Vărsător va oferă mai puțin control, dar va aduce mai multă libertate de a explora gânduri și idei novatoare, mai ales cele legate de carieră. Bazați-vă pe prietenii și pe asociații de afaceri pentru a va ajuta să puneți bazele unei avansări în carieră în acest an. Dacă ați muncit din greu veți fi răsplătiți. Dacă nu ați făcut-o până acum, acesta va fi semnalul de trezire pentru a începe.

VĂRSĂTOR
(20 ianuarie – 18 februarie)

VIAȚĂ PERSONALĂ. Nu ați fost niciodată nativii care se feresc de provocări și acesta este un lucru bun, pentru că rebelul Uranus, guvernatorul zodiei Vărsător călătorește în Zodia Taur tot anul, iar dumneavoastră s-ar putea să simțiți că înotați împotriva curentului o mare parte din timp. Soarele trece prin semnul dumneavoastră la începutul anului, așa că ați putea începe să vă sărbătoriți cu fast, fiind cunoscuți pentru stilul original. Uranus retrograd de la sfârșitul lunii august până la sfârșitul anului ar trebui să vă ofere o pauză plăcută de la starea de rebeliune pe care o simțiți.

DRAGOSTE. Aveți o personalitate prietenoasă și sunteți extrem de vorbăreți. Vă mândriți că puteți discuta despre orice subiect cu o cantitate rezonabilă de cunoștințe, așa că veți avea nevoie de parteneruul de viață să fie la curent cu toate știrile. Vă bazați pe tehnologie, poate mai mult decât orice alt semn, iar când lucrurile nu funcționează așa cum ar trebui, le abandonați. Va trebui să depuneți eforturi suplimentare pentru a menține relațiile.

Nu este un secret că iubiți viața singuratică, iar, la fel ca majoritatea semnelor de Aer, prețuiți și libertatea. Nativii singuri din zodia Vărsător nu se vor grăbi nici anul acesta să-și găsească sufletul pereche. Talentele și personalitatea va pot aduce schimbări pozitive în viața dumneavoastră. Luați în considerare să ieșiți cel puțin la o întâlnire cu cineva cu care nu v-ați vedea în mod normal.

CARIERĂ ȘI BANI. Banii vor veni cu ușurința în portofelul dumneavoastră pentru că va place să fiți mereu primii. Când

sunteți dispuși să va asumați riscuri și să ieșiți din zona de confort, urmăriți oportunitățile financiare și ale carierei pe care alți oameni ar putea să nu le ia în seamă și atunci veți fi recompensați pe măsură. Personalitatea dumneavoastră neobișnuită va va ajuta să vă evidențiați de restul competitiei. Când norocosul Jupiter trece în Pești la începutul lunii mai, s-ar putea să idealizați prea mult finantele sau potențialele câștiguri. Poate vreți să achiziționați o masină scumpă sau veți găsi un loc de muncă mai bun.

PEȘTI
(19 februarie – 20 martie)

VIAȚĂ PERSONALĂ. Vă place să priviți doar partea bună a lucrurilor, iar planeta guvernatoare Neptun călătorește în Pești tot anul 2022, așa că aveți șansa de a rămâne mult timp în lumea ideală de vis pe care v-ați creat-o. Vestea bună este că vă puteți baza pe propria intuiție și pe ceea ce creează subconștientul dumneavoastră sub forma viselor și a viziunilor pentru a vă oferi informații surprinzător de precise despre direcția în care vreți să o luați în acest an. Cu toate acestea, ciclul retrograd al lui Neptun durează jumătate de an, de la sfârșitul lunii iunie până la sfârșitul lunii decembrie, ceea ce ar putea face ca perspectiva idealistă asupra vieții să se oprească brusc.

Vă obișnuiți să trăiți într-o ceață de vis și nu veți dori să vă confruntați cu realitatea care este evidentă acum, de fapt sunteți mai duri decât păreți. Acesta este însă un moment bun pentru a arăta tuturor de ce sunteți capabili.

DRAGOSTE. Dacă sunteți angajați într-o relație de cuplu, veți trăi o dragoste captivantă care vă va ajuta să vă amintiți de ce v-ați îndrăgostit. Ar trebui să lucrați la aprofundarea conexiunii emoționale pentru a trece la o fază mai intensă a relației. A privi doar partea bună este grozav, dar ignorarea problemelor nu le va face să dispară.

Viața amoroasă a nativilor singuri din Pești primește un impuls puternic, ajutându-vă să deveniți mai spontani și mai aventurosi. Ieșiți din casă și fiți gata să descoperiți modalități noi de a cuceri. De obicei sunteți genul care stă în spate și îi lasă pe alții să facă prima mișcare. Surprindeți-vă noua cucerire trimițându-i un mesaj cuceritor.

CARIERĂ ȘI BANI. S-ar putea să nu fiți cei mai încrezători când vine vorba despre carieră și situația financiară, dar anul acesta sunteți gata să profitați de toate oportunitățile grozave care vă ies în cale. Este important să vă păstrați o minte deschisă atunci când aveți de-a face cu locul de muncă sau cu propriul cont bancar. Venus stăpânește finanțele, iar când se află în Taur, la sfârșitul lunii mai, este momentul în care finanțele ar trebui să primească cea mai mare atenție.

Pagini realizate de CASANDRA

Aţi auzit de facultatea de Moşi Crăciun?

La prima vedere, ce se întâmplă în fiecare an, timp de patru zile, începând cu o duminică de toamnă, într-una dintre sălile de conferinţe ale acestui cochet hotel de lângă Denver, pare o reuniune corporatistă obişnuită sau un curs de „training" cum se desfăşoară mii şi mii în Statele Unite şi în lumea largă.

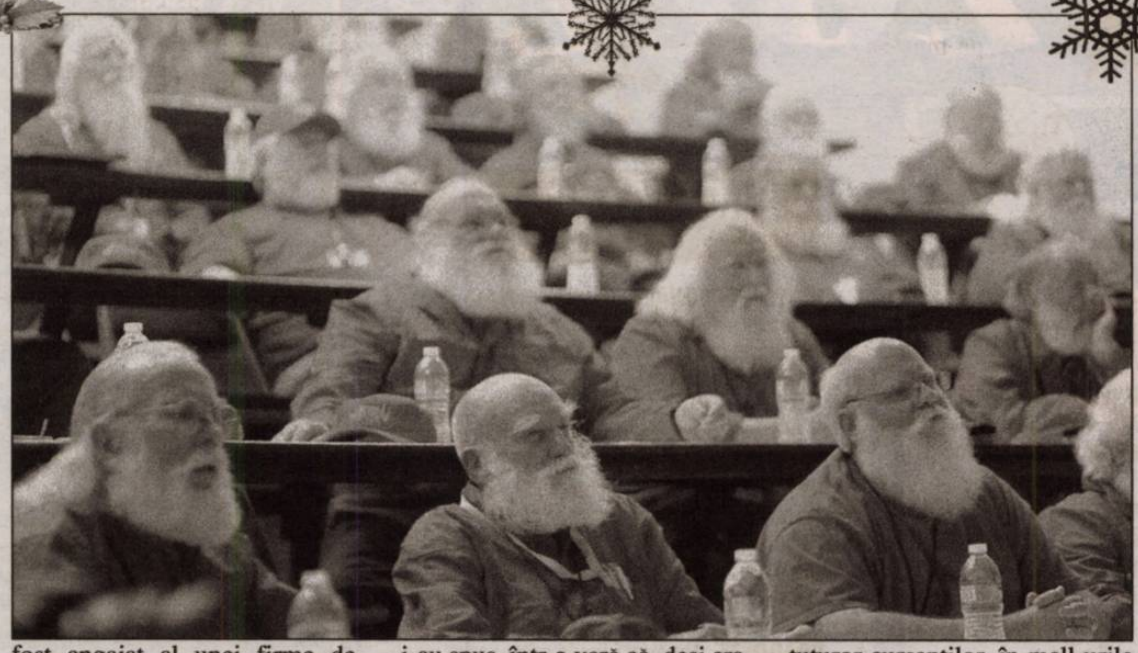

Dar e de ajuns să priveşti zecile de participanţi, toţi trecuţi de 65 de ani şi cu bărbi lungi şi albe, ca să realizezi că nu este nici pe departe vorba despre un eveniment obişnuit. De fapt, aşa arată o zi de curs la unica „facultate de Moşi Crăciun" de pe glob.

Numit oficial Santa University, acest program de instruire de patru zile este dedicat celor peste o mie de membri ai Programelor Cherry Gill, o companie de marketing şi publicitate care „plasează" Moşi Crăciun în peste 675 de malluri şi magazine universale din America.

Sesiunea de pregătire a celor doritori să fie Moşi Crăciun „cu patalama" are loc în fiecare an la Westminster, Colorado. Doritorii

plătesc o taxă şi sunt obligaţi să-şi asigure cazarea şi masa. Unii vin aici pentru prima oară, alţii revin cu plăcere, dornici să se conecteze cu „frăţia bărboşilor", cum se autodenumesc ei, pe un ton mucalit.

„Există o atmosferă de mentorat la Santa University. Niciodată nu trebuie să te crezi prea bătrân sau cu barba prea albă ca să înveţi ceva", spune Moş Crăciunul James Smetana, în vârstă de 66 de ani, din St Paul, Minnesota. „După pregătirea intensă de patru zile, aşteptăm cu toţii cu nerăbdare să exersăm cele învăţate în faţa copiilor, care vă asigur că sunt un public extrem de exigent. În faţa lor dăm adevăratul examen de Moşi Crăciun!"

Cei care râvnesc la o diplomă de Moş Crăciun provin din cele mai variate domenii: muncitori din industria petrolieră, şoferi de autobuz, un avocat, un fost angajat al unei firme de produse electronice.

Deşi majoritatea sunt pensionari, alţii sunt încă angajaţi şi îşi iau special „concediu de studii", cursurile „facultăţii de Moşi Crăciun" fiind recunoscute ca atare. Un pretendent la titlul de Moş Crăciun este poliţist federal, altul are un magazin de jucării în Spokane, Washington. Unii Moşi Crăciun sunt însuraţi şi au copii şi nepoţi, alţii sunt burlaci convinşi.

Unul dintre ei spune că atunci când îşi juca rolul de Moş Crăciun, într-un mall, a făcut întâmplător cunoştinţă cu o doamnă de 57 de ani, care s-a dovedit a fi chiar fiica lui, pe care nu o văzuse niciodată. „A fost un adevărat miracol de Crăciun!", afirmă el.

Mulţi dintre bătrânii cu barbă au fost recrutaţi în Cherry Hill Programs tocmai pentru înfăţişarea lor. De pildă, Smetana nu s-a gândit niciodată că va deveni Moş Crăciun profesionist până când mai multe persoane i-au spus, într-o vară că, deşi era îmbrăcat în maieu şi pantaloni scurţi, arată ca „Santa Claus în vacanţă".

De aici şi până în cooptarea lui în grupul Moşilor Crăciun din Minnesota nu a mai fost decât un pas. O slujbă de Moş Crăciun reprezintă o excelentă oportunitate de reconectare socială pentru oamenii în vârstă.

„Pentru mulţi oameni, odată cu trecerea anilor, viaţa se îngustează. Oferindu-le prilejul să devină Moşi Crăciun, noi le dăm practic şansa de a demonstra că pot însemna ceva pentru cineva. Şi încă pot reprezenta un personaj îndrăgit de toţi: Santa Claus", spune Judy Noerr, una dintre organizatoarele cursului pentru Moşi Crăciun.

Noerr lucrează în această inedită industrie încă din 1981, când realiza spectacole la mall, cu ocazia Crăciunului, în calitate de directoare executivă a unei firme de organizat evenimente.

Managerii mallului respectiv au sugerat că Moşii Crăciun ar avea nevoie de un „upgrade teatral", pentru a semăna cât mai mult cu îndrăgitul personaj şi a deveni din amatori veritabili profesionişti. Şi atunci, Noerr a pus la punct Programul Cherry Hill, care s-a dovedit un succes instantaneu, nu doar financiar, ci şi emoţional.

„Companii similare existau – de pildă Charles W. Howard Santa School din Midland, Michigan, dar nu aveau gradul de profesionalism pe care noi l-am impus. În plus, noi asigurăm locuri de muncă, să spun aşa, tuturor cursanţilor, în mall-urile din Statele Unite, după absolvirea programului de instruire", afirmă Noerr.

În cadrul Programului Cherry Hill, totul a devenit profesionalizat, de la costumele moşilor, realizate din cele mai bune materiale textil, la aspectul acestora – toţi candidaţii trebuie să aibă bărbi autentice şi o înfăţişare cât mai apropiată de „Moş Crăciunul standard". „Este obligatoriu ca toţi cursanţii noştri să aibă o barbă naturală, albă, lungă şi cât mai bine îngrijită. Pentru ca experienţa să fie una magică şi cât mai încărcată de emoţie pentru micii clienţi ai Moşului, nu putem face rabat de la această regulă", explică Noerr, care adaugă că tratamentele de îngrijire şi menţinere a bărbii îi costă pe cursanţi sute de dolari pe an!

Instructorii prezenţi la cursuri îi iniţiază pe „elevi" în absolut toate tainele meseriei de Moş Crăciun şi nu numai atât. Printre instructori se numără un chiropractician, care le arată candidaţilor poziţiile corporale care trebuie adoptate atunci când îşi exercită meseria – pentru că nu-i uşor să stai ore întregi pe un scaun, ţinând în braţe sute de copii.

Cum Statele Unite au devenit o ţară tot mai variată etnic şi culturală, Moşii Crăciun iau şi lecţii de spaniolă, franceză şi portugheză, iar în ultimii ani programul a iniţiat şi lecţii de exprimare în limbajul semnelor, pentru copiii hipoacuzici. Candidaţii află totodată ce alimentaţie trebuie să adopte ca să aibă energia necesară şi să-şi stimuleze sistemul imunitar.

Alte şedinţe de instruire vizează situaţiile neprevăzute care pot să apară – copii speriaţi de Moş Crăciun, copii care au tantrumuri şi crize de nervi etc. De asemenea, cursanţilor li se spune că nu este recomandat să mănânce în timpul pauzelor – o barbă pătată cu sosuri de fast-food nu este chiar o carte de vizită onorabilă pentru un Moş Crăciun.

Dincolo de orice, candidaţii trebuie să dea dovadă de multă răbdare şi să iubească sincer copiii. „Santa Claus reprezintă iubire necondiţionată. Nu contează cine eşti, de unde vii, ce rasă sau ce religie ai. Dacă poţi face un copil să zâmbească, înseamnă că ţi-ai făcut bine meseria", afirmă Elmer Pearsol, un cursant în vârstă de 70 de ani, din Eagle Springs, Carolina de Nord.

Pearsol s-a identificat atât de mult cu slujba de Moş Crăciun încât inclusiv la nunta nepoatei sale a venit îmbrăcat în tradiţionalul costum roşu şi a fost prezentat ca „Unchiul Santa". Un alt lucru pe care cursanţii îl învaţă este cum să dea dovadă de cât mai multă modestie.

„Toţi Moşii Crăciun sunt ca nişte păuni cărora le place fastul şi pompa, dar nu trebuie ca asta să li se urce la cap. Cel mai important lucru pe care-l putem dovedi este compasiunea", spune Mike Smith, în vârstă de 65 de ani, din Columbus, Ohio. „Trebuie să te asiguri că fiecare copil aude că este iubit şi apreciat de Moşul."

Pagină realizată de
GABRIEL TUDOR

Destinul unor opere de artă

Pământ al soarelui și al cântecului, al culorilor nebănuite ale câmpiilor și vârfurilor de munte, Italia pare un loc binecuvântat de Dumnezeu cu toate minunile lumii. Aici au scris Dante și Petrarca, aici s-au înălțat palatele și cupolele lui Bruneleschi și Bramante, aici a răsunat muzica lui Verdi și Puccini.

Dintre minunatele orașe ale țării, cel mai încărcat de frumusețe pare a fi Florența. Așezat pe malurile fluviului Arno, istoricii îl consideră orașul familiei Medici, bancheri și stăpânitori, mari amatori de artă. Alții îl socotesc orașul lui Michelangelo Buonarroti pentru că, alături de Leonardo da Vinci, acesta reprezintă spiritul, inteligența, talentul și caracterul novator al Renașterii.

Pictor și sculptor, arhitect iscusit, autorul unor delicate sonete, punându-și semnătura pe lucrări ilustre, cum este Capela Sixtină de la Vatican, artistul (1475-1564) crescut de o doică, fiică și soție de pictor, capătă de mic o pasiune deosebită pentru marmură. El preferă să folosească dălțile mult mai bine decât penelul sau pana de scris.

Statuile din grădina familiei Medici exercită asupra lui o adevărată fascinație, conversațiile cu cei mai de seamă artiști ai vremii îi deschid noi orizonturi dar tulburările politice ale acelor timpuri și ofertele unor personalități ale vremii conduc pașii artistului în multe dintre orașele țării.

David, simbolul Florenței

Dintre capodoperele realizate în Florența, cea mai cunoscută rămâne „David", creată între 1501-1504, la cererea consiliului municipal al orașului.

Statuia reprezintă un tânăr gol, ținând în mâna stângă praștia cu care avea să-l ucidă pe uriașul Goliath, o figură emanând forță și încredere, un atlet puternic, diferit mult de statuia lui Donatello realizată cu 60 de ani înainte, înfățișând un tânăr frumos și delicat. Statuia lui Michelangelo a fost sculptată dintr-un singur bloc de marmură albă de Carrara. Marmura fusese refuzată de alți artiști, blocul fiind lung și îngust. Michelangelo a profitat de o crăpătură în bloc, spărtura reprezentând spațiul dintre trupul și brațul drept al eroului.

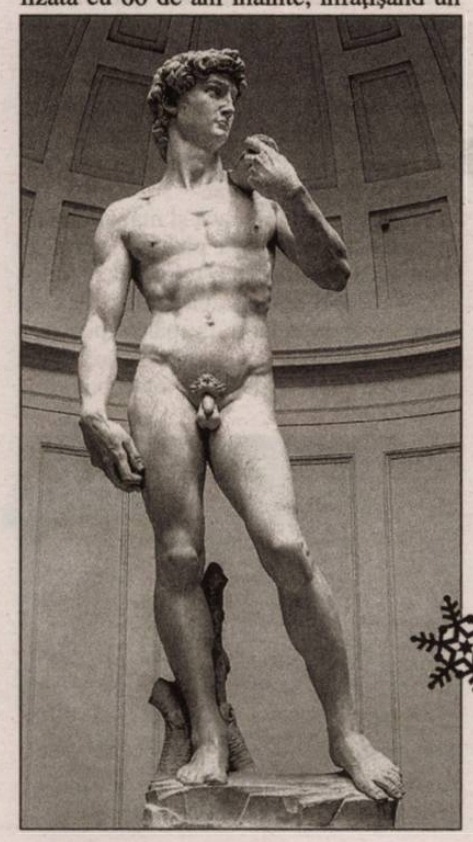

Statuia, cu o înălțime de 4,34 metri, 5,17 metri cu tot cu soclu a fost amplasată în *Plazza della Signoria,* în fața clădirii *Palazzo Vecchio.* Pentru a fi ferită de intemperii, a fost mutată în 1873 în Galeria dell'Academica, în locul ei fiind montată în 1910 o copie.

În timpul unor revolte de la 1527, poporul adunat în Piața Senioriei a început să arunce cu pietre spărgând în trei bucăți brațul stâng al eroului. Giorgio Vasari, împreună cu Francesco Salviati au recuperat bucățile și, în 1543, la ordinul lui Cassimo de Medici s-a restaurat statuia.

„Sclavii" lui Michelangelo

Destinate pietrei de mormânt a lui Iulius al II-lea, grupul „Sclavilor" a fost realizat între 1513-1519. Fiecare dintre statui are o înălțime de peste doi metri și contopește ideea morții cu cea a eliberării

prin moarte. Două dintre acestea au fost donate lui Roberto Strozzi. Sunt cunoscute drept „Sclav murind" și „Sclav înviat" și proprietarul le-a dăruit la rândul lui regelui Franței, în zilele noastre aflându-se la Muzeul Luvru din Paris. Celelalte patru statui au fost expuse în Grădinile Boboli și în Galeria Academică.

Mormintele Medici

Aflate în Capela Medici din mănăstirea San Lorenzo din Roma, cele două morminte în care dorm somnul de veci Lorenzo, duce di Urbino și Giuliano, duce din Menour sunt împodobite cu figuri alegorice din piatră. Mormintele sunt față în față, fiecare dintre sculpturi înfățișându-i pe cei doi, fiind amplasată înr-o nișă în perete. Giuliano este înfățișat ca un comandant de armată având la picioare statuile reprezentând „Noaptea" și „Ziua", iar Lorenzo personifică gânditorul, fiind întovărășit de alegoriile „Amurg" și „Zori".

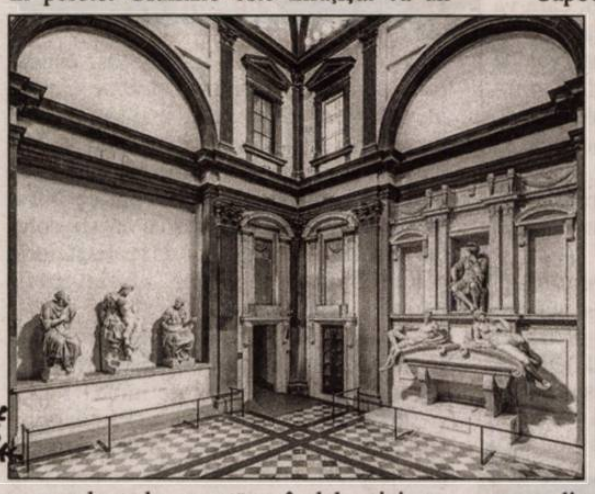

Cele două monumente funerare nu ascund mistere dar reflectă din plin legătura între marele sculptor și patronii săi spirituali.

Pietá Florentină

Una dintre cele mai dragi teme ale marelui sculptor este vestita „Pietá", marcând momentul în care Sfânta Fecioară ține în brațe trupul fiului ei mort, coborât de pe cruce.

Tema este de origine nordică, foarte populară la vremea respectivă în Franța, nu însă și în Italia unde a fost interpretată de Michelangelo într-un mod aparte. Dintre acestea, Pietá Florentină, aflată în Muzeul Domului, a fost realizată când artistul avea peste 70 de ani, probabil pentru propriul său mormânt. Se spune că chipul lui Nicodim, aflat în spatele Fecioarei, alături de Maria Magdalena, reprezintă autoportretul său. Se pare că statuia nu l-a satisfăcut întru totul pe autorul ei care a luat un ciocan și a sfărâmat brațul și piciorul stâng al Cristului. Statuia a fost reparată mai târziu de un ucenic fără să se cunoască exact motivele furiei artistului.

Ultima lucrare pe această temă a fost însă Pietá Rondanini, aflată la Palatul Sforzesco din Milano. Statuia a rămas din nefericire neterminată deși artistul a lucrat la ea din 1552 până în 1553 și mai târziu, sporadic între 1555-1564.

Perioada romană

O serie de capodopere au fost lăsate de Michelangelo și în perioada șederii la Roma. Astfel, pe lângă prețioasa frescă din Capela Sixtină, în biserica „Sfântul Petru în lanțuri" se află celebra statuie reprezentându-l pe Moise.

Această operă, la care sculptorul a lucrat ocazional 40 de ani, urma să împodobească mormântul papei Iulius al II-lea, dar inițial fusese comandat pentru Vatican. Statuia face parte dintr-un monument amplu, pe două niveluri, având în centru statuia profetului, dar sarcofagul papei a fost mutat la Vatican.

Cea mai cunoscută și poate cea mai îndrăgită sculptură a lui Michelangelo este însă acea Pietá aflată la Vatican, în Bazilica Sfântul Petru.

Capodoperă de o valoare inestimabilă, lucrarea renascentistă este singura semnată de artist, semnătura apărând pe centura care se află în diagonală pe pieptul Sfintei Fecioare.

Creată pentru monumentul funerar al cardinalului francez Jean de Billheres, aflat la Roma, s-a renunțat la această idee și a fost plasată în secolul al XVIII-lea, în prima capelă din dreapta, unde se află și astăzi. Inițial, fusese găzduită în capela Santa Petronila, aflată lângă transeptul sudic, dar aceasta a fost demolată și statuia a fost mutată. Cu această ocazie a fost revendicată de un alt sculptor, Cristoforo Solari, drept pentru care Michelangelo a inscripționat pe centura respectivă cuvintele: „Michelangelo Buonarroti, Florența, a făcut-o". Mai târziu a regretat gestul și n-a mai semnat nicio lucrare. În timp, statuia a suferit câteva accidente cu totul și cu totul neașteptate. Astfel, în timpul unei mutări, au fost rupte patru degete de la mâna Fecioarei. Statuia a fost restaurată în 1736 de Giuseppe Lirioni.

La 21 mai 1972 a suferit însă o distrugere cumplită. În Duminica Rusaliilor, un geolog dezaxat, Laszlo Toth, a atacat-o

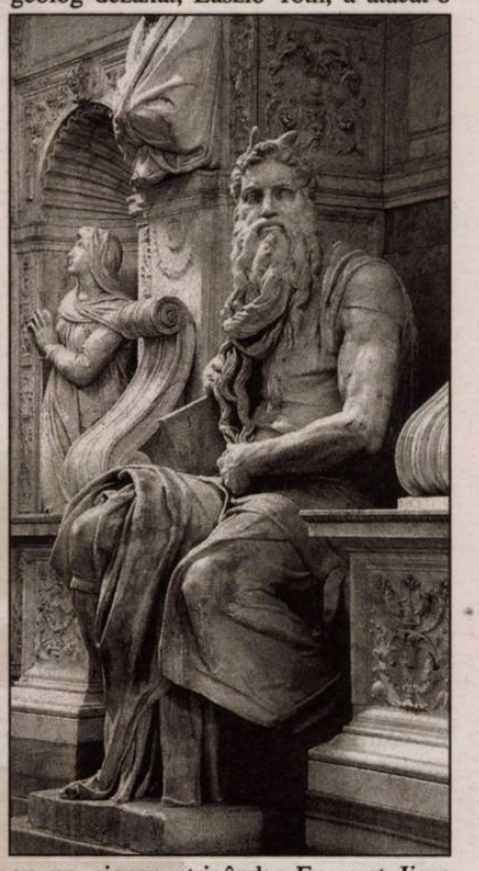

cu un ciocan strigând: „Eu sunt Iisus Hristos!".

În jur au sărit bucăți de marmură, printre care și nasul. Oameni de bună credință au recuperat bucățile și le-au oferit specialiștilor, dar nasul nu a mai fost găsit. A urmat o restaurare îndelungă și minuțioasă, iar nasul a fost reconstruit dintr-un bloc tăiat din spate. Statuia și-a reluat locul, protejată de un geam blindat.

Primii colonişti în spaţiu

CILINDRI PLUTITORI sau TERRAFORMAREA LUI MARTE

Agenţia Spaţială Americană (NASA) se chinuie să construiască o rachetă care să ducă primii astronauţi pe Lună, prin 2025, după misiunea Apollo de acum o jumătate de secol, trimite sonde spaţiale spre planetele din sistemul nostru solar, are cei mai mulţi roboţi pe Marte, dar visele cele mai îndrăzneţe le au miliardarii planetei, Jeff Bezos şi Elon Musk.

De mai bine de cinci sute de ani europenii n-au mai colonizat o lume nouă, ultima a fost America. De atunci, Planeta a rămas mică, dar visele sunt în continuare uriaşe. Azi se visează la colonizarea spaţiului extraterestru, asta după ce acest an a dat startul pentru călătoriile turistice pe orbita Pământului.

De aici până la colonizarea lui Marte sau înfiinţarea coloniilor umane spaţiale, cred unii, în frunte cu miliardarii planetei, n-ar mai fi decât un pas. Deja sunt puncte de vedere diferite, de viziune, în cadrul acestor preocupări, de parcă milioanele de colonişti extratereştri precum şi mijloacele tehnologice ar fi pregătite şi gata de start. Dar visul rămâne şi dacă planeta este ameninţată de schimbările climatice, de ce să nu ne gândim ce bine va fi pe Marte.

Ţărână aridă, oxigen ioc

Deocamdată însă, chiar şi fără poluarea de pe Pământ, condiţiile de pe Marte sunt teribil de vitrege pentru o vieţuire umană. Pe Marte nu există pericolul dispariţiei vieţii, acolo nu există viaţă. Atmosferă, plante, oxigen, ca să nu mai vorbim de frig şi ariditate.

Oamenii de ştiinţă vor să ne convingă că toate astea au existat pe Marte, numai că în urmă cu miliarde de ani. Mulţumim, ne-am mai liniştit! Specialiştii spun că poate exista şi viaţă fără oxigen, cum e cazul microorganismelor metanogene de pe Pământ care trăiesc cu metan. Dar noi nu suntem organisme metanogene, nu trăim în sistemul digestiv al animalelor şi nici în organismele moarte intrate în descompunere.

Cercetătorii au analizat şi organismele extremofile de pe Pământ pentru a înţelege posibilitatea existenţei vieţii pe Marte şi explică, faptul că „au fost găsite în subteran colonii de bacterii care proliferau chiar şi în lipsa apei", dar omul nu poate trăi pe Marte fără apă pentru că nu este extremofil.

Şi apoi, oxigenul. Omul nu poate trăi mai mult de câteva minute fără oxigen, iar pe Marte nu există atmosferă şi nici un nucleu capabil să genereze un câmp magnetic care să protejeze suprafaţa planetei de radiaţiile solare. „Lipsa apei şi puternicele furtuni de praf care se produc la scara întregii planete oferă tot atâtea argumente celor care susţin că Planeta Roşie este complet sterilă". Pentru viitorul sau probabilul colonist, Marte prezintă un tablou dezolant şi letal pentru viaţă.

Oraşul marţian cu un milion de oameni

Ei bine, şi în ciuda acestor obstacole de netrecut, actorii importanţi din domeniul spaţial sunt de părere că ţinta cea mai apropiată este cea mai bună: planeta Marte.

E ideea nu a NASA, nici a armatei ei de specialişti şi experţi, ci a miliardarului de origine sud-africană Elon Musk, fondatorul SpaceX, care duce deja astronauţi pe Staţia Spaţială Internaţională şi a automobilului fără pilot Tesla. În vara aceasta, Elon Musk anunţa că vrea să construiască o colonie umană pe Marte, nu pentru doi-trei pământeni temerari, ci un oraş pentru un milion de oameni!

Viziunea lui se numeşte „Making Humanity a Multi-Planetary Species" (Transformarea omenirii într-o specie multiplanetară). Cum vor ajunge un milion de oameni pe Marte? Cu ajutorul unei rachete-navete spaţiale concepută de SpaceX care ar fi propulsată de 42 de motoare Rapror produse tot de SpaceX.

O astfel de rachetă va putea transporta în spaţiu o încărcătură maximă de 330 de tone şi până la 600 de tone într-o variantă ulterioară, îmbunătăţită. Spre comparaţie, celebra rachetă Saturn V, aparţinând NASA, care i-a propulsat pe primii astronauţi spre Lună, nu putea ridica în spaţiu „decât" 150 de tone. Apoi, spre deosebire de Saturn V, racheta lui Musk va reveni pe Pământ şi va putea fi restilizată în zboruri ulterioare, cel puţin 1.000, după cum visează Musk.

În viziunea sa, va exista o flotilă „de cel puţin 1.000 de navete spaţiale, fiecare cu un echipaj de 100 de oameni, care va părăsi orbita Pământului la fiecare 26 de luni. Astfel, am putea ca în interval de timp de 50 până la 100 de ani să transportăm 1 milion de oameni pe Marte". Care oameni, am adăuga noi, nu ar avea unde să stea, nici aer să respire, nici apă să bea, nici măcar o plantă aromată să o pună în mâncare. Dar astea sunt detalii răutăcioase.

Concept pentru o colonie spaţială cilindrică, proiectată în 1975.

Important, crede Musk factorul-cheie în instalarea oraşului marţian, este costul transportului pe persoană, care ar trebui să scadă la 200.000 de dolari: „Nu se poate crea o civilizaţie de sine stătătoare pe Marte, dacă preţul biletului costă 10 miliarde de dolari de persoană".

Mai bine un sat selenar

Ceva mai temperaţi, reprezentanţii Agenţiei Spaţiale Europene (ESA) lăsau Marte mai la coadă, vorbind, pe la sfârşitul lunii septembrie, despre „importanţa construcţiei unei baze permanente pe Lună, un *sat selenar*, drept primă etapă înainte de a porni spre Marte".

Ce se scapă din vedere, este faptul că viitorii colonişti, fie ei marţieni sau selenari, vor avea nevoie de casă şi masă, cum se spune, dar şi de utilaje cu care să producă necesarul traiului zilnic.

Case din gheaţă sau din pământ marţian?

NASA, care a pierdut cursa rachetelor purtătoare în favoarea firmelor private, îşi imaginează o „casă de gheaţă pe Marte", un soi de iglu, care ar avea mai multe avantaje: apa este un excelent izolator împotriva radiaţiilor cosmice, în condiţiile în care acestea reprezintă unul dintre principalele trei riscuri pentru viaţa umană pe Marte. Stratul de gheaţă „va fi mai gros la nivelul compartimentului echipajului, dar va lăsa să treacă lumina, la fel ca şi restul materialelor alese", după cum anunţa agenţia. De unde gheaţă? De pe Marte. Cine va construi igluurile? Roboţii trimişi înaintea coloniştilor.

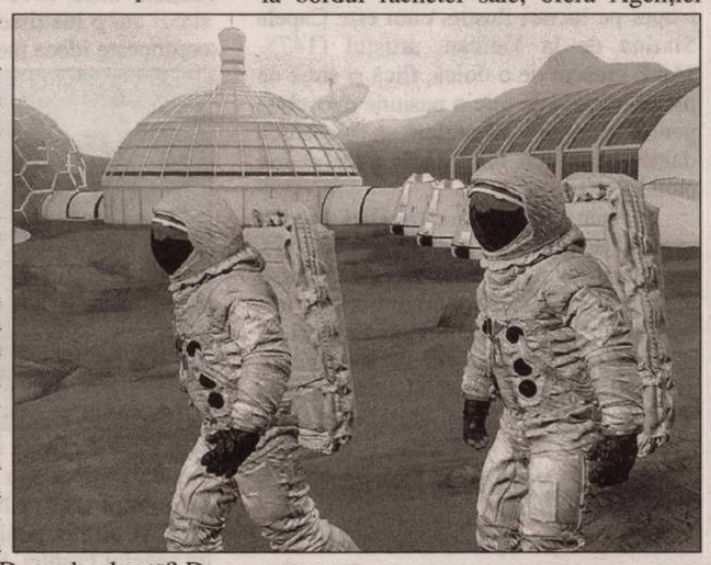

De idei năstruşnice nu ducem lipsă. Universitatea California din San Diego are un proiect care prevede construirea unor cărămizi din „pământ marţian artificial" care au fost presate puternic. Aşadar, viitorii coloniştii vor avea material de construcţie din belşug, având în vedere ariditatea solului Planetei Roşii. Rămâne de văzut dacă solul marţian veritabil va reacţiona ca solul artificial creat pe Pământ.

Din colonii, în vizită pe Pământ

Nici miliardarul Jeff Bezos, fondatorul companiei *Amazon* şi *Blue Origin*, nu este lipsit de visuri... spaţiale. El este de părere că, în viitor, „oamenii se vor naşte şi vor locui în colonii spaţiale şi vor veni pe Pământ doar în vizită, ca într-o vacanţă". El este convins că aceste colonii spaţiale sunt mai uşor de realizat decât colonizarea unei planete, aluzia era la adresa lui Elon Musk.

Bezos a dezvoltat ideea sa la Forumul Ignatius 2021: coloniile spaţiale ar fi nişte „habitate plutitoare care imită vremea şi atracţia gravitaţională a Pământului. Cilindrii plutitori, care se învârt, ar putea găzdui până la un milion de oameni". În afară de oameni în colonii ar exista şi „râuri, păduri şi viaţă sălbatică".

„De-a lungul secolelor, mulţi oameni se vor naşte în spaţiu, va fi prima lor casă", a spus Bezos. „Se vor naşte în aceste colonii, vor trăi în aceste colonii. Apoi, vor vizita Pământul aşa cum aţi vizita, ştiţi voi, Parcul Naţional Yellowstone", a explicat el.

Să ne amintim că ideea călătoriilor intergalactice era la sfârşitul anilor 60 ai secolului trecut, una dragă lui Arthur C. Clarke, om de ştiinţă şi viitorolog, scenarist al filmului SF *2001: O odisee spaţială*, o viziune care în 1969 prevedea pentru 2001 posibilitatea călătoriilor siderale pentru viitoare colonizări umane. Un vis şi el pierdut în neant şi ridicol.

Bezos crede că ideea coloniilor plutitoare, imaginată încă din anii '70, era mai fezabilă decât cea de a „terraforma" planeta Marte cum îşi doreşte Elon Musk. Ca răspuns Musk scria pe Twitter încă din 2019 că nici „planul lui Bezos nu ar funcţiona, deoarece ar fi nevoie de „transportarea unor cantităţi uriaşe de masă de pe planete/luni/asteroizi". „Ar fi ca şi cum ai încerca să construieşti SUA în mijlocul Oceanului Atlantic", a explicat Musk.

Ceea ce este adevărat, numai că exact prin aceeaşi comparaţie poate fi anulat şi planul „oraşului marţian" cu un milion de locuitori.

Lupta de idei şi pe bani grei continuă nu doar în spaţiu, ci şi pe Pământ: Bezos acuză NASA că i-a dat lui Musk un contract pentru a transporta astronauţi pe Staţia Spaţială Internaţională şi, într-un final, după ce a efectuat un zbor în spaţiu la bordul rachetei sale, oferă Agenţiei 2.000.000.000 de dolari pentru a-i câştiga bunăvoinţa şi atribuirea unui contract companiei sale *Blue Origin*, care prevede „dezvoltarea unui vehicul spaţial conceput pentru asolizarea unui echipaj de astronauţi pe Lună", după cum informa Agenţia *Reuters*.

Între timp, NASA anunţa recent că „va lansa în 2024 o misiune spre *Europa*, luna îngheţată a lui Jupiter, pentru a determina dacă aceasta poate susţine viaţa". O misiune pe care a încredinţat-o companiei *SpaceX*, o victorie majoră pentru compania miliardarului Elon Musk, care are ambiţia de a se aventura şi mai departe, în Sistemul Solar.

Aşadar, nu ştim dacă şi mai ales când ar putea fi colonizată planeta Marte. O asemenea aventură cosmică ar fi totuşi altceva decât traversarea unui ocean cu nişte corăbii de lemn cu pânze pentru a pune piciorul pe un pământ care ţi s-a oferit pe tavă, gratis, cu toate bogăţiile sale.

Mândria (puterii) și prejudecata (autosuficienței)

Mult mai devreme, în al cincilea secol î.Hr., Eschil, dramaturgul grec considerat părintele tragediei, sugera în termenii teatrului antic care ar fi fost sursa destinelor sfârșite în mod nefericit: hybris (sau hubris) termen din greaca veche ce se traduce prin „mândrie excesivă", dar și prin „vinovăție" cu sens de păcat suprem. Este – să spunem – firul roșu de astăzi care leagă întreaga istorie a ființei umane într-o sintagmă folosită în medicină *(Sindromul Hybris)*, însă cu tulburătoare și puternice reflexii în viața de fiecare zi, în aproape toate domeniile acesteia.

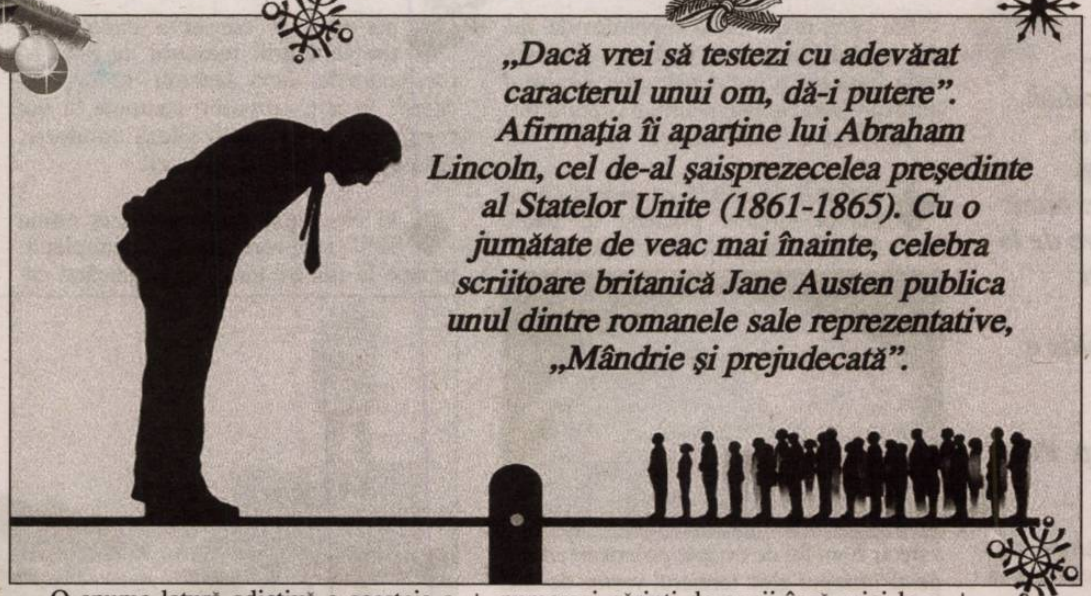

„Dacă vrei să testezi cu adevărat caracterul unui om, dă-i putere". Afirmația îi aparține lui Abraham Lincoln, cel de-al șaisprezecelea președinte al Statelor Unite (1861-1865). Cu o jumătate de veac mai înainte, celebra scriitoare britanică Jane Austen publica unul dintre romanele sale reprezentative, „Mândrie și prejudecată".

Poarta de lemn a umilinței

În marea majoritate a satelor românești tradiționale, acolo unde poarta nu constituie un „vehicul" de expunere publică a opulenței, această intrare în curte superb decorată cu simboluri ancestrale înglobează o valoare ce astăzi pare că e pe cale să se piardă. Poarta destinată oamenilor este relativ îngustă și joasă.

Astfel, cel care trece în primul rând pe sub ea și mai apoi peste pragul ei comite un gest firesc de respect față de gazdă, precum și umilință față de Divinitatea care i-a dăruit bucuria vieții alături de semeni. Însă, cum oamenii se schimbă odată cu vremurile, ignorarea unor asemenea

legi nescrise ale firii generează prejudicii atât persoanelor ce se consideră suficient de sus poziționate încât nu-și acceptă condiția reală, cât și oamenilor din preajma lor.

Despre Sindromul Hybris – efectul acestei atitudini – părerile sunt împărțite: unii specialiști, în special medici, sociologi, experți în domeniul comportamentului uman consideră că este vorba despre o afecțiune psihică, mai exact o tulburare dobândită și amplificată în cazul persoanelor investite cu o anumită putere; la polul opus se situează cei ce susțin că totul ține de educație, de caracter, ba chiar și de o anumită situație materială. Iar adevărul pare a se afla pe undeva, pe la mijloc.

Pacienți „deghizați" în medici?

Un fenomen foarte interesant legat de această patologie complexă, analizat cu atenție de unii specialiști, dar din păcate ignorat de majoritatea populației, este eterna relație dintre medic și pacient.

O anume latură adictivă a acesteia a dat naștere binecunoscutei mentalități românești, potrivit căreia dacă nu mergi la medic, ca pacient, cu o „atenție", nu vei fi tratat corect. De fapt, este o imagine

a realității deformată în mod flagrant care însă a devenit un gen de clișeu și pentru unele cadre medicale.

Aceasta este categoria inclusă în tipologia Sindromului Hybris de către analiști. Impresia omului în halat alb că deține o putere absolută îl împinge să ignore tocmai onorantul Jurământ al lui Hippocrate, care spune printre altele: „(Jur) să respect pe cel care m-a învățat această artă la fel ca pe propriii mei părinți, să împart cu el cele ce-mi aparțin și să am grijă de el la nevoie; să-i consider pe descendenții lui ca frați și să-i învăț această artă, dacă ei o doresc, fără obligații și fără a fi plătit (...) Atât cât mă ajută forțele și rațiunea, prescripțiunile mele să fie făcute numai spre folosul și buna stare a bolnavilor, să-i feresc de orice daună sau violență."

Cuvinte în care uneori ne place să ne recunoaștem propriile gânduri, fiindcă la un moment dat începem să descoperim în noi înșine calități de „experți" în domeniul medical, care obstrucționează deseori necesarul tratament prescris în cunoștință de cauză.

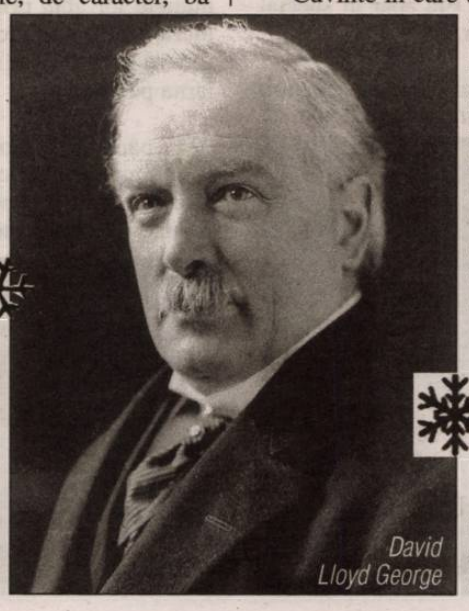

Turnul de fildeș al succesului

„Ești cel mai deștept, cel mai descurcăreț, cel mai puternic!..." O încurajare pe care numeroși părinți de copii încă mici le-o implantează acestora, nu doar în stimularea spiritului de fair play, termen din sport, ci și în caracter. Iar de la un punct, cu sufletul astfel „hrănit", copiii deveniți adolescenți și adulți pot fi exact contrariile oamenilor înzestrați cu bun simț, respect, decență, compasiune, sinceritate, cinste, onoare...

Cei apropiați de cel mic îi cultivă acestuia strategia tupeului, a lipsei de scrupule și de empatie, sfidarea spiritului de ajutorare.

Pe de altă parte, este o axiomă faptul că fără învățătură, educație și o cultură sănătoasă, ființa umană nu s-ar ridica mai sus de stadiul primitiv. Dar – să nu vă surprindă – există și un revers al medaliei foarte puternic conturat; un aspect din aceeași categorie nedorită a Sindromului Hybris. Succesul, afirmă corect specialiștii, poate genera cu ușurință orgoliul.

„Pe măsură ce liderii devin mai încrezători, succesul lor le poate limita învățarea, deoarece dezvoltă modele repetitive de filtrare a informațiilor bazate pe reușitele trecute și informații de reducere care nu sunt de acord cu tiparele lor de succes. Este important ca liderii să rămână întemeiați în realitate și să fie eficienți pe măsură ce succesul lor crește. Umilința, recunoștința și aprecierea vor evita formarea excesului de încredere care duce la orgoliu. Construirea încrederii în ceilalți este semnul unui mare lider. Hybrisul nu este!"

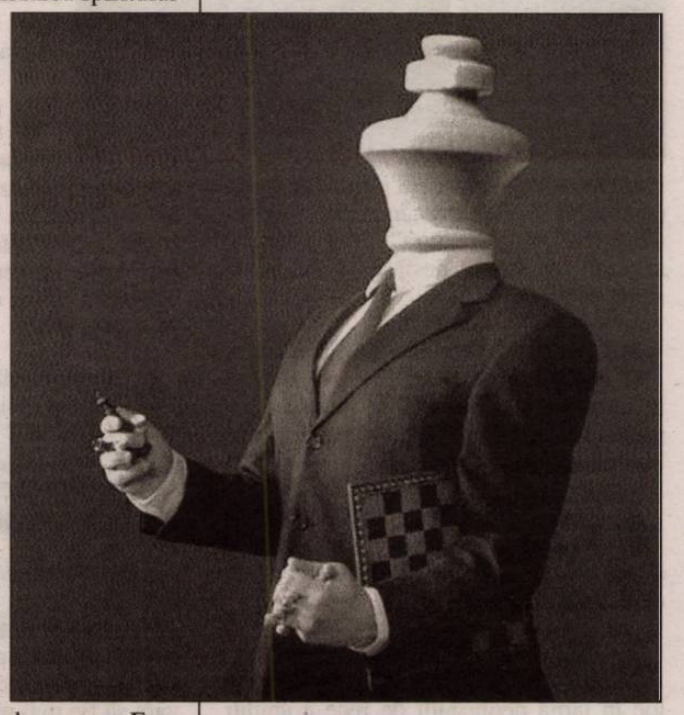

Cu degetul pe butonul roșu

Din mai multe puncte de vedere, ușor de intuit, poate cel mai de impact detaliu al subiectului de față îl constituie relația incredibil de strânsă dintre Hybris (care poate fi privit sau nu ca un sindrom în sens medical) și cei mai mari lideri, conducători din trecut, dar și contemporani.

O poziție fermă a experților (extrasă din pagina web: *https://www.ncbi.nlm.nih.gov*), susține că această problemă majoră este mai posibil să se manifeste în cazul în care liderul, indiferent cine ar fi el, deține o putere mai mare și este stimulat în această direcție prin obediența și interesele celor din jurul său, decât dacă această putere cu un potențial negativ imens ar fi slăbită.

În ultima vreme, există o conștientizare tot mai mare a importanței conducerii și a luării deciziilor, inclusiv de către oameni de știință și cadre universitare. De cine și cum sunt luate deciziile sunt aspecte ce pot avea implicații grave la toate nivelurile societății. Potrivit specialiștilor în domeniu, de obicei „simptomele se reduc atunci când persoana nu mai exercită puterea.

Este mai puțin probabil să se dezvolte la persoanele care păstrează o modestie personală, rămân deschise la critici, au un grad de cinism sau simț al umorului bine dezvoltat. Patru șefi de guvern din ultimii o sută de ani sunt menționați că au dezvoltat Sindromul Hybris: David Lloyd George, Margaret Thatcher, Tony Blair (foști prim-miniștri ai Marii Britanii) și George W. Bush".

„Mulți oameni au avut succes în viață, dar au fost provocați de mândrie excesivă și încredere în sine. Riscul orgoliului exacerbat îi afectează pe politicieni, lideri în afaceri, oameni de știință, mediul academic, armată, animatori, artiști, sportivi, medici – printre mulți alții. Puterea, în special puterea absolută și necontrolată, este îmbătătoare și se manifestă comportamental într-o multitudine de moduri, variind de la funcții cognitive amplificate la lipsa de inhibiție, judecată slabă, narcisism extrem, comportament deviant.

Comportamentul hybric cu exces de încredere, mândria extremă, împreună cu refuzul de a ignora sfaturile, îi fac pe oamenii puternici aflați în poziții de conducere să își ia libertatea de acțiuni cu consecințe negative pentru ei înșiși și pentru ceilalți."

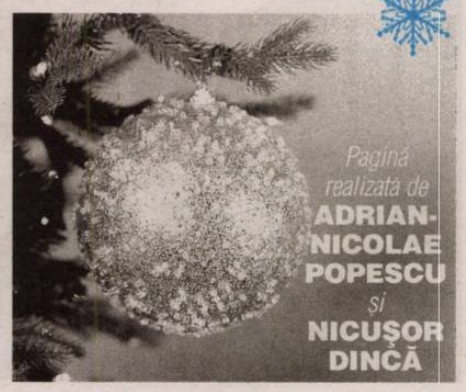

IARNA NU-I CA VARA...

Suntem în plin sezon hibernal şi indiferent că ne place iarna – cu zăpadă, schiat, stat la gura sobei – ori nu o putem suferi, fiindcă e frig, umezeală şi întuneric, nu e nimic mai potrivit în zilele festive de la sfârşit de an, decât să stăm tolăniţi într-un fotoliu, în atmosfera îmbietoare şi caldă a Crăciunului şi să aflăm câteva lucruri interesante, referitoare la acest anotimp. Prin urmare, ştiaţi că...

◆ în fiecare iarnă, la staţia americană de cercetări Amundsen-Scott de la Polul Sud, 50 de oameni rămân total izolaţi vreme de opt luni? O tradiţie anuală

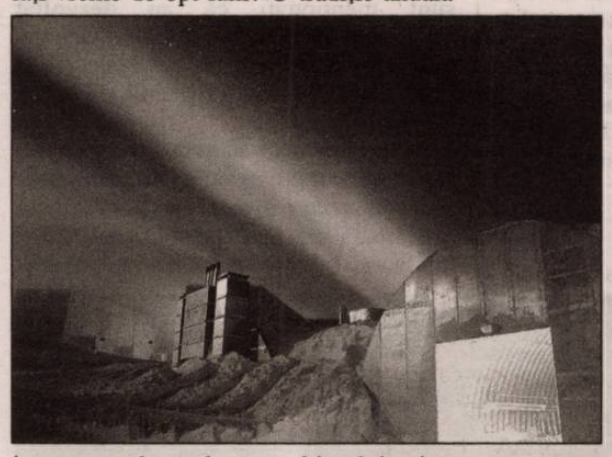

impune ca după plecarea ultimului avion personalul să privească „în buclă" cele trei filme din seria „Creatura" („The Thing"), a căror acţiune se desfăşoară tot într-o staţie polară.

◆ în cursul Primului Război Mondial, soldaţii germani şi ruşi care luptau în nord-vestul Rusiei au încheiat un armistiţiu neoficial pentru a vâna sutele de lupi care îi atacau?

◆ romanii foloseau lumina zilei şi întunericul pentru a măsura timpul şi o oră dura la ei 75 de minute vara şi 45 de minute iarna?

◆ singura bătălie în care o unitate de cavalerie a învins o... flotă a avut loc în iarna neobişnuit de rece a anului 1795, când majoritatea cursurilor de apă din nordul Europei au îngheţat, iar cavaleria franceză a putut pătrunde în portul îngheţat Den Helder, pentru a captura flota olandeză ancorată acolo?

◆ oamenii de ştiinţă consideră că un război nuclear planetar ar putea duce la o aşa-numită „iarnă nucleară",

care ar fi un fel de noapte polară aşternută peste întregul glob terestru, vreme de ani, decenii sau chiar secole?

◆ în Rusia râurile din nordul ţării trebuie bombardate în fiecare iarnă, pentru a împiedica inundaţiile cauzate de zăpoare?

◆ unii viermi arctici au o modalitate inedită de hibernare, îngheţând complet şi fiind protejaţi de proprietăţile speciale ale sângelui lor, care acţionează ca un antigel?

◆ zoologii europeni au fost convinşi că păsările migratoare hibernează iarna în apele mării sau zboară spre... Lună, până în 1822, când în Germania a fost găsită o barză având înfiptă în piept o săgeată provenită din centrul Africii, fapt care a constituit prima dovadă certă a migraţiei în ţările calde?

◆ acoperişurile tradiţionale ale caselor din Asia sunt curbate în sus la

colţuri pentru a permite ca mai multă lumină să pătrundă în interior iarna, iar vara să fie mai multă umbră?

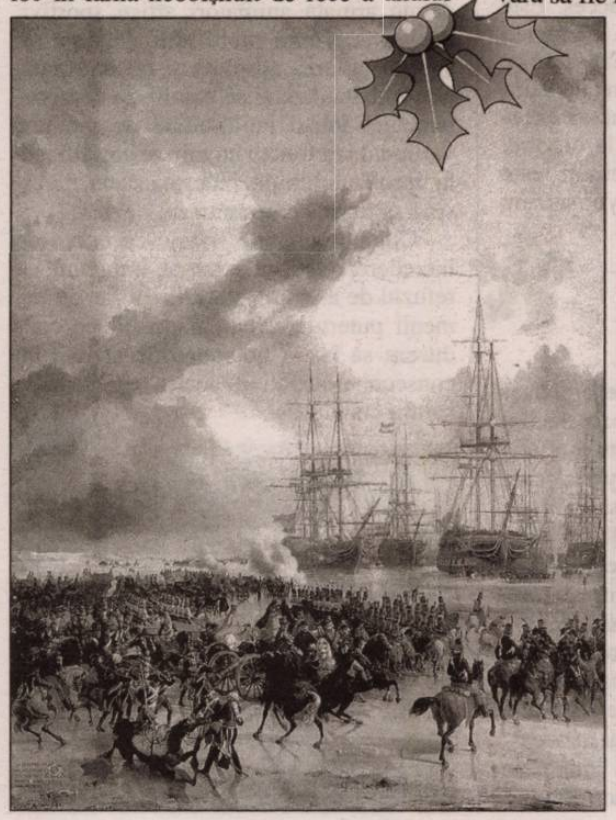

◆ pe timp de iarnă, bondarii efectuează „exerciţii de încălzire", dând din aripioare şi din picioruşe, înainte de a-şi lua zborul?

◆ accidentele rutiere cărora le cad victime animale sălbatice sunt mai dese iarna în Scandinavia deoarece elanii, renii şi cerbii sunt atraşi de sarea împrăştiată pe carosabil?

◆ nu mai puţin de 70% dintre locuitorii nomazi ai Mongoliei dispun de corturi înzestrate cu panouri solare? În această ţară asiatică soarele străluceşte, în medie, 250 de zile pe an, chiar şi în timpul iernilor reci, iar panourile solare permit celor câteva sute de mii de păstori nomazi să ducă o viaţă cât se poate de confortabilă, fără să mai fie nevoiţi să facă focul, asemenea strămoşilor lor.

◆ pentru a-şi conserva energia pe timpul iernii, masculii de elan îşi rup coarnele după sezonul de împerechere? În anul următor, coarnele le vor creşte însă la loc, cu o viteză uimitoare. Aproape 2,5 centimetri pe zi!

◆ în Norvegia există un oraş numit Hell (iad) care îngheaţă complet aproape în fiecare iarnă, contrazicând cu-

noscuta zicală „Iadul nu îngheaţă niciodată"?

◆ specialiştii se tem că un „supervulcan" aflat în apropierea oraşului Napoli, Campi Flegrei, ar putea erupe din nou, declanşând o „iarnă vulcanică" si-

milară celei din 1538, când a avut loc ultima erupţie, soldată cu secete cumplite şi foamete în toată Europa?

◆ ideea că numărul sinuciderilor ar creşte iarna, din cauza întunericului şi a vremii urâte, care provoacă depresii, este un mit? De fapt, cele mai multe sinucideri se produc, arată statisticile, în lunile de primăvară şi vară.

◆ deşi fulgii de zăpadă sunt, în medie, cu diametrul de sub un centimetru, în timpul unei furtuni produse la Fort Keogh, statul american Montana, în iarna anului 1887 au căzut fulgi cu diametrul de aproape zece centimetri?

◆ furtunile cu fulgere şi trăznete se pot produce şi în timpul viscolelor, deşi sunt foarte rare? Ele apar în special în apropierea lacurilor.

◆ cel mai „înzăpezit" oraş de pe glob este Aomori, din nordul Japoniei?

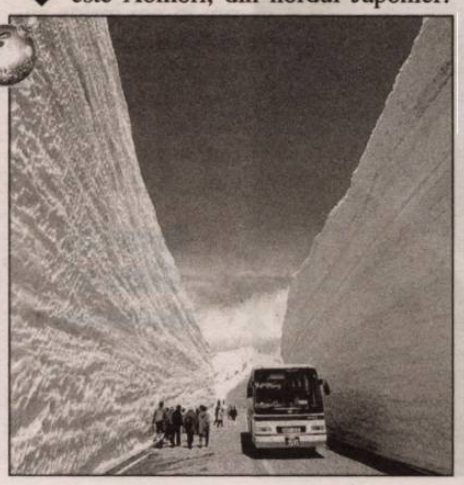

◆ Dacă zăpada căzută pe tot parcursul anului aici s-ar acumula, ar rezulta un strat gros de aproape 9 metri!

◆ savanţii au avut curiozitatea de a calcula care este cea mai bună formulă pentru realizarea unui om de zăpadă? Potrivit acestor calcule, procentajul pentru un om de zăpadă perfect este de 5 părţi zăpadă şi o parte apă.

◆ tot savanţii au calculat că în fiecare iarnă cad pe Pământ cel puţin un septilion (adică 1 urmat de 24 de zerouri) de cristale de zăpadă?

◆ renii care trăiesc mai sus de Cercul Polar de Nord stau într-un întuneric deplin timp de câteva săptămâni, la apogeul nopţii polare? Ca o adaptare excepţională la mediu, o mică zonă de ţesut din spatele retinei, numită tapetum lucidum, îşi schimbă culoarea de la auriu vara la albastru iarna. Aceasta permite ochilor renilor să detecteze lumina ultravioletă şi să vadă în întuneric.

◆ există oameni care suferă de „chionofobie", adică teama de a nu rămâne imobilizaţi în zăpadă?

◆ iernile din emisfera sudică sunt mult mai blânde decât cele din emisfera nordică, deoarece în sud există mai puţin uscat, iar climatul maritim este dominant?

◆ în oraşul Umea din nordul Suediei, staţiile de autobuz sunt înzestrate cu instalaţii de fototerapie pentru a combate

depresia care i-ar putea afecta pe localnici din cauza celor 19 ore de întuneric, cât are iarna la această latitudine?

◆ în fiecare iarnă, amerindienii din tribul Kwakiutl, în provincia canadiană British Columbia, îşi schimbă numele cu cele ale strămoşilor, reluându-şi numele lor abia primăvara? Ei fac acest lucru pentru a se proteja de spiritele morţilor, despre care se crede că s-ar întoarce iarna pe Pământ.

◆ până în prezent nicio ţară din emisfera sudică nu a organizat – şi nici măcar nu a candidat să organizeze – Jocurile Olimpice de iarnă?

Jocuri în timpul liber

Băcănia cu poezii romantice

O zicală (în principiu, universal valabilă, doar dacă verbul principal ar fi formulat la condiţional) ne sugerează că omul învaţă cât timp trăieşte. Preluând ideea, putem spune şi că toată viaţa suntem capabili să iubim. Mă rog, fluturaşii îşi fac de cap prin stomacul nostru când nu ne aşteptăm, iar unii semeni chiar s-au gândit să verifice dacă asta are legătură şi cu preferinţele culinare concretizate în cumpărarea anumitor produse alimentare.

Coşul zilnic pentru celibatari

Dacă un fior de romantism vă dă ghes taman când mergeţi la piaţă, nici să nu vă gândiţi la croaziere cu gondola pe „străzile" acvatice ale Veneţiei ori la apusul de soare din Republica Dominicană. Cel mai romantic loc la care să visaţi poate fi la fel de bine un aprozar sau minimarketul de la intersecţie, unde latura afectivă şi cea spirituală a existenţei se întâlnesc cu cea practică.

Binecunoscuta sintagmă „coş zilnic", care se referă la necesarul de cumpărături al unei persoane pentru a putea duce o aşa-numită viaţă decentă, a fost întregită de unii comercianţi cu un aspect cam mereu absent din asemenea calcule birocratice şi uniformizante. Spre exemplu, în marele lanţ de supermarketuri nord-american IGA, a prins contur ideea unui asemenea recipient atoateîncăpător destinat celibatarilor – oarecum logic, orientat către produsele alimentare. Domeniu de mare succes, mai ales cu prilejul sărbătorilor, fie ele de sezon rece sau cald.

Război şi pace... în bucătărie

Dacă ne gândim totuşi mai bine, contextul mai degrabă idilic zugrăvit mai sus se bate frecvent cap în cap cu cotidianul, exact în magazinul alimentar. Aglomeraţia, graba permanentă, stresul cu care venim de la serviciu ori de-acasă şi alte asemenea coordonate ale existenţei omului de azi fac să iasă scântei, fie şi numai dacă un necunoscut ce-şi zornăie demonstrativ cheile maşinii a trecut cu nonşalanţă peste rând.

Chiar şi coşurile celibatarilor încep atunci să sfideze regulile de circulaţie printre galantare, ciocnindu-se periculos şi punând în pericol eventualele poveşti romantic-gastronomice. Ies în avantaj cei care îşi păstrează întregi borcanele cu conserve şi prăjiturile, ba poate că mai au puterea şi să adreseze ceva scuze potenţialului suflet-pereche. Aici, ne întoarcem la inspiraţia administratorilor unor asemenea locuri, unde un fundal muzical liniştitor te face să zăboveşti mai mult decât ţi-ai propus în faţa unui produs care nu-ţi trebuie musai, dar care îţi face cu ochiul.

Plus că pe alocuri, dacă ai noroc, poţi găsi şi o grămăjoară cu cărţi nevândute în librării, dar potenţiale mijloace de relaxare înainte de somn. Sunt acele poveşti romantice reluate la nesfârşit în mii şi mii de variaţiuni telenovelistice de care unii nu prea par să se satură; cam la fel ca de dulciurile ce creează dependenţă.

De ce iubim cămările

Să nu fim însă răutăcioşi! Dacă aprozarul şi băcănia le pot oferi, realmente, bucurii afective clienţilor solitari, fenomenul devine câteodată reciproc. În mod special, poezia e capabilă să reunească în cuvinte şi sensuri lirice efectele benefice ale tuturor simţurilor.

Foarte aproape de noi, delicioasele versuri ale lui Emil Brumaru par a activa mai întâi papilele gustative şi abia mai apoi dorinţa omenească de a iubi şi de a fi iubit: „Ienibahar, piper prăjit pe plită,/ Peşti groşi ce-au adormit în sos cu lapte,/ Curcani păstraţi în zeama lor o noapte/ Spre o delicateţe infinită (...)".

Firește, citind asemenea mici poeme, poate cu inocenţa liceanului pornit să descâlcească tainele literaturii, nu poţi să nu te îndrăgosteşti totodată şi de cămara bunicilor cea plină cu tot felul de bunătăţi. Sau – de ce nu? – de susmenţionata băcănie!

Realitatea este că nu în secolul 21 s-au descoperit asemenea curioase şi savuroase afinităţi. Cu vreo şapte decenii în urmă, vestita şi controversata „Generaţie Beat" îşi găsise un exponent în Allen Ginsberg, un poet care îşi imagina o întâlnire suprarealistă, la ceas de noapte, cu doi mari scriitori: Walt Whitman şi Federico García Lorca. În poemul denumit neechivoc „A Supermarket in California", pe confratele său spaniol îl identifică – unde altundeva? – „jos lângă pepeni".

Un exemplu aproape înduioşător că putem (re)găsi cultura şi spiritul sentimentelor autentice oriunde în lumea asta. Chiar dacă nu le căutăm, la fel cum căuta Diogene un Om acum două milenii, cu lampa aprinsă, în plină zi; şi fără să le plătim cu bani. Un Om, adică „pe cineva care să creadă, asemenea lui, în simplitate, în adevăratele valori, în onestitate şi bucuriile simple, în adevărata noblețe, în bunul simţ".

ADRIAN-NICOLAE POPESCU

Urări tradiţionale

Integramă de **M. ALBU**

MOŞIERI FOARTE MODESTĂ CA VALOARE		RAMER ECHIPĂ DIN MADRID		PREŢ MÂNECI LA CĂMAŞĂ!		AŢE A GRADA CU PRECIZIE UN INSTRUMENT		ACORD LA CUNUNIE MIOARE		A VEDEA LA ORIZONT ÎNVELIŞ DE COPAC		
PIEPTĂRI DE CAI BAN DIN IRAN									CER! CRUCE LA RĂSCRUCE DE DRUMURI			
				OVAŢIE LA CORIDĂ BĂUTURA SECRETAREI				PĂHĂRELE DE ŢUICĂ ŞI MULTE ALTELE				
CAVALERII SATULUI BA							EPOCĂ GHIOCEL PE ULIŢĂ					TOT FELUL DE PLANTE ERBACEE
		1) ... CON-CURSURI DE ŞAH		S	A	R	B	A	T	O	R	I
NET! PUŢIN COCOŞATE			2) ... ASANAT, USCAT	F	E	R	I	C	I	T	E	
					CAMPION ANUL VECHI ÎN ARMATĂ			SUVERAN LA KREMLIN CERCURI AUTO				
FANTASTIC, IMAGINAR POVESTIOARĂ CU BULĂ						CEAS A PUNE CAP LA CAP					ARMA BARONULUI MÜNCH-HAUSEN	
				MONEDA UE VERDE ÎN FAŢĂ!					DUMNEATA INTRARE ÎN AEROPORT!			
CUM E SOLUL DUPĂ PLOAIE SPECIALIŞTI ÎN NUTRIŢIE							ZODIE DE PRIMĂVARĂ					

Dragă redacţie! Vă rog să-mi răspundeţi cinstit: totuşi, Moş Crăciun există sau nu? Nu de alta, dar mama îmi spune că există, iar nevastă-mea râde ca proasta!

– Mămico, să ştii că Moş Crăciun e un hoţ.

– Vai, dar se poate să îl faci hoţ pe Moş Crăciun, care ţi-a adus atâtea cadouri frumoase?!

– Da, dar să ştii că am recunoscut la el în picioare cizmele lui tătucu'!

Soţul:

– Ce caută Moş Crăciun în dulap?!

Soţia:

– Îmi îndeplineşte dorinţele...

Soţia către soţ la petrecerea de Revelion:

– Bravo, Mitică, bravo! Mai cântă vreo 3-4 melodii!

– De ce să mai cânt, că m-am săturat!?

– Cântă, cântă! Când cânţi, nu bei!

SUDOKU

jocul săptămânii: 51

4		9		5			2	
		2					3	7
8			2			5		
5			6	4			7	
			5		2			
	9			1	3			5
		5			1			3
3	8					1		
	7			3		6		2

Soluţia în numărul viitor

Soluţia *«SUDOKU»* – jocul săptămânii 50

8	3	7	9	6	4	5	2	1
1	2	9	5	7	3	8	6	4
4	6	5	8	1	2	7	9	3
6	8	3	4	5	1	9	7	2
2	7	1	6	9	8	4	3	5
5	9	4	3	2	7	6	1	8
3	1	8	7	4	9	2	5	6
7	5	2	1	8	6	3	4	9
9	4	6	2	3	5	1	8	7

Soluţia integramei „INIŢIERI"

Orizontal: B - O - A - P - M - F - DESPACHETARI - RITURI - ALAI - SALI - TERI - UC - RIMA - NUANTA - VIN - SLAP - AA - I - GLIE - ILICE - EM - INITIA - TM - ACHITA - SPOI - BRUN - ARI - RAS - IRIS - ADRESA.

PERSPICACITATE

Încercaţi să rezolvaţi labirintul.

Pagină realizată de **IONEL COJOCARU**

Anul Nou cu bucurie!

Trecerea la Noul An a fost dintotdeauna un prilej de a sărbători succesele trecute şi speranţele viitoare. Oamenii din toate colţurile lumii speră în împlinirea dorinţelor, în realizarea visurilor. De aceea momentul trecerii între ani – noaptea Revelionului este un prilej de bucurie, o sărbătoare a muzicii, a strălucirii, a unor manifestări care umplu sufletele de lumină.

Celebrarea Anului Nou este unul dintre cele mai vechi obiceiuri din lume, chiar dacă avea loc la date diferite pentru că popoarele antice aveau propriile calendare. Se pare că prima oară a avut loc în Babilon.

Anul Nou începea cu prima Lună Plină după solstiţiul de iarnă, ziua respectivă fiind considerată prima zi de primăvară. Sărbătorile durau 15 zile şi unele dintre ele s-au păstrat până în zilele noastre.

Sărbătoarea a fost cunoscută apoi la toate popoarele dar iniţial Biserica Catolică a interzis acest obicei considerându-l plin de elemente păgâne. Treptat însă, odată cu răspândirea creştinismului, obiceiurile bisericeşti s-au împletit cu cele păgâne şi sărbătoarea a fost recunoscută ca atare în anul 487, când se celebra Circumciziunea Pruncului Iisus. A devenit generală odată cu introducerea calendarului gregorian.

În zilele noastre, pe lângă Anul Nou, sărbătorit la 1 ianuarie, şi devenit universal, acesta este celebrat şi la alte date, în funcţie de regiune şi mai ales de religie. Astfel, evreii sărbătoresc Rosh Hashanah, ocazie solemnă şi sfântă, în septembrie sau octombrie. Biserica Ortodoxă Rusă prăznuieşte Anul Nou la 14 ianuarie.

Tradiţii Româneşti

Ceremonialul de înnoire a anului calendaristic este numit în popor şi îngropatul anului şi este însoţit de o mulţime de obiceiuri pe care noi, cu justificată mândrie le considerăm cele mai frumoase din lume.

Cel mai cunoscut este, fără îndoială, *„Pluguşorul”*, străvechi obicei agrar. Este un colind recitat reprezentând muncile agricole ale anului, interpretat de o ceată de sărbătoare în care uneori apar sporadic şi fete, condusă de un „vătaf” şi având uneori ca element de recuzită un plug. Cuvintele recitatorilor sunt însoţite de sunete de „buhai” şi de lovituri de bici.

După pluguşor urmează *„Semănatul”*, un obicei conform căruia cetele de copii aruncă seminţe în case şi grajduri recitând urări de prosperitate.

Înrudit cu acest obicei este *„Sorcova”* rezervat, de asemenea

copiilor care poartă în mâini flori sau un obiect special confecţionat din flori de hârtie cu care îi atinge uşor pe cei cărora le adresează urările de noroc şi sănătate.

În ziua de Anul Nou, în satele bucovinene îşi fac apariţia *„mascaţii”* reprezentând diferite personaje alegorice: ursul, capra, căluţii, cerbii, urâţii şi merg din casă în casă adresând urări până la apariţia noului an.

Se mai practică încă *umblatul cu capra* sau *ursul* sau *„strigatul peste sat”* în care sunt criticaţi cei ce au încălcat regulile comunităţii şi multe, multe alte obiceiuri cum ar fi, *„turnatul de plumb”* sau *„calendarul de ceapă”*.

Simbolul Anului Nou

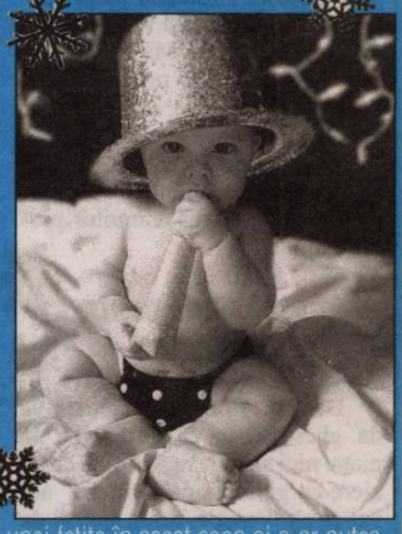

Folosirea unui bebeluş sau a unui băiat destul de mic pentru a reprezenta Anul Nou a fost la început o idee destul de controversată. În Grecia Antică parada pe străzi alături de un copil a fost privită drept un lucru neplăcut, dar cu timpul a devenit o practică obişnuită. Egiptenii foloseau şi ei un copil pentru a anunţa venirea Anului Nou.

Creştinii au protestat la început, dar în zilele noastre a devenit unul dintre cele mai populare reprezentări ale intrării în noul an. În ultimul timp se încearcă chiar folosirea unei fetiţe în acest scop şi s-ar putea ca încercările să fie până la urmă, încununate de succes.

Anul Nou în lume

◆ În salonul imperial din Austria se păstrează tradiţia balului din vremea Habsburgilor. La miezul nopţii răsună acordurile Dunării Albastre, se pune în scenă „Liliacul” de Johann Strauss, iar pe mese este nelipsită carnea de purcel ca semn al norocului. De asemenea, vitrinele cofetăriilor sunt împodobite cu purcei de ciocolată.

◆ În unele ţări oamenii sparg farfurii. Cu cât sunt mai multe cioburi cu atât cei dinăuntru vor avea mai mult noroc.

◆ În Grecia se face o pâine specială numită „Vasilopita”. Când se pune la cuptor, se bagă în

ea un bănuţ de obicei de argint, şi se crede că cine îl găseşte va avea noroc tot anul.

◆ În Spania există obiceiul ca la miezul nopţii să se mănânce 12 boabe de struguri, fiecare reprezentând o lună a anului. În funcţie de dulceaţa acestora luna respectivă va fi sau nu norocoasă.

◆ În Irlanda fetele singure pun vâsc sub pernă pentru a-şi visa ursitul şi, în acelaşi timp se crede că vâscul alungă spiritele rele.

◆ În Ecuador se confecţionează sperietori de ciori care se ard la miezul nopţii.

◆ Pretutindeni în lume se face zgomot mult, bat clopote, se aprind lumini iar oamenii se sărută sub vâsc şi poartă îmbrăcăminte viu colorată şi lenjerie de culoare roşie.

ÎN NUMĂRUL VIITOR

■ Cercetarea ştiinţifică în 2022 ■ Rebusurile Zilei Z: coincidenţă, conspiraţie sau farsă? ■ Cum au apărut oceanele de pe Terra? ■ *Pentru dumneavoastră, doamnă:* Cercetări insolite ■ Destrăbălatele capete regale ale Angliei ■ Cele mai aşteptate filme ale anului 2022

TELEFONUL CITITORULUI
Pentru a alla direct de la cititorii noştri opiniile legate de conţinutul revistei, apelaţi numărul de telefon:
0213178965

Preţ abonament

PERIOADA	VALOAREA
❑ 1 LUNĂ	11,00 LEI
❑ 2 LUNI	22,00 LEI
❑ 3 LUNI	33,00 LEI
❑ 4 LUNI	44,00 LEI
❑ 5 LUNI	55,00 LEI
❑ 6 LUNI	66,00 LEI

Abonamente 2022

Începând cu data de 01.12.2021, ca urmare a creşterii taxelor poştale, preţul abonamentelor contractate va fi cel din tabelul alăturat

Abonamente 2022

● Modalităţile de abonare sunt următoarele:

1. Achitarea printr-un mandat poştal (pe adresa: Ionescu Simion – la Casa Editorială Magazin, Piaţa Presei Libere nr. 1, corp C3, etaj 1, cam. 49-52, sector 1, Bucureşti, cod 013701), a contravalorii abonamentului solicitat.
2. Plata în următoarele conturi bancare, pentru client: Casa Editorială „Magazin” S.R.L. (CUI: RO 1571838):
   – RO74 BACX 0000 0030 0016 0000 Unicredit
   – RO24 RNCB 0072 0496 8985 0001 B.C.R.

Preţurile abonamentelor sunt cele din talonul alăturat, la care se adaugă taxa poştală de expediere sau comisionul bancar.

În cazul în care nu specificaţi data de începere a abonamentului, acesta va fi expediat de la data încasării mandatului poştal.

Termenul de primire a abonamentului este 1-5 zile lucrătoare de la data expedierii, conform termenelor Poştei Române (cel târziu în ziua de marţi a săptămânii următoare celei de apariţie).

Pentru informaţii suplimentare vă rugăm să sunaţi la telefon 021.317.89.65 sau 0722.625.622.

➲ Cititorii din străinătate pot contracta abonamente, achitând contravaloarea abonamentului dorit:
– 3 luni: 40 euro sau 48 $,
– 6 luni: 80 euro sau 96 $,
sume virate în conturile societăţii, enumerate alăturat.

MANDAT POŞTAL

DESTINATAR
Nume IONESCU SIMION - la
Prenume C.E. «MAGAZIN» S.R.L.
Str. Piata Presei Libere Nr. 1
Bloc ... Scara ... Etaj 1 Ap. ...
Cod 013701 Localitatea Bucureşti
Jud./Sect. 1 Tel. ...
C.N.P. ...
Expeditor ...
Localitatea ...
Suma în cifre (LEI)
Suma în litere (LEI)
RAMBURS C.P. NR. ...

TELEFON RECLAMAŢII ABONAMENTE
0722625622